

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Versijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

HET ERFRECHT VAN DE OVERLEVENDE ECHTGENOOT

« *Uns home n'est si droit hoir au mort come est sa femme espouse.* » (1)

Op het ogenblik dat de vrouw op alle domeinen haar emancipatie doet gelden, dat haar de toegang verleend wordt tot alle beroepen welke zij voorheen niet uitoefenen kon, nu de vrouw toegelaten wordt tot de magistratuur, opgenomen wordt in de orde der advocaten, het ambt van deurwaarder, pleitbezorger en notaris mag uitoefenen, nu door de wetgever wetsontwerpen worden voorgelegd die er toe strekken de gehuwde vrouw volledig rechtsbekwaam te maken en hervormingen te brengen aan het huwelijksgoederenstelsel, op dit ogenblik schijnt het niet ongelegen even de aandacht te trekken op het vraagstuk der hervorming van het erfrecht der echtgenoten.

Dit thema is niet nieuw, integendeel, en de bedoeling van dit artikel is evenmin hier totaal nieuwe gedachten in het midden te brengen, doch wel even te blijven stilstaan bij dit probleem, dat nu bijna zestig jaar, na slechts een voorlopige oplossing gekregen te hebben, nog steeds wacht op een definitieve regeling.

Het tussentijdse recht, na afgebroken te hebben met « het vierde deel » van de arme echtgenoot uit de streken van het geschreven recht en met « de weduwe-gift » uit de streken van het gewoonterecht, had de gelijkheid tussen de erfgenamen terug in ere hersteld, en liet aan de overlevende echtgenoot, naast zijne helft in de gemeenschap, een « eventuele » roeping tot de nalatenschap van de decujus bij ontstentenis van opgaande bloedverwanten.

De Code Napoleon sloot zich bij dit principe aan : een huwelijksstelsel van gemeenschap, gelijke verdeling en een eventuele roeping van de overlevende echtgenoot tot de nalatenschap van de eerststervende bij gebreke aan wettige of natuurlijke bloedverwanten.

De banden van genegenheid en liefde welke de echtgenoten tot een éénheid maken, zijn voor de Code Napoleon geen voldoende grond om de echtgenoten tot mekaars erfenis te roepen indien de eerststervende bloedverwanten tot in de twaalfde graad nalaat; slechts wanneer de keus moet gesteld worden tussen de Staat en de overlevende echtgenoot zal deze laatste de voorkeur genieten.

De erfelijke roeping van de overlevende echtgenoot kwam dan ook zeer zelden voor, en, indien de echt-

genoten tijdens hun leven geen voorzorgsmaatregelen hadden getroffen, verkreeg de overlevende niets uit de nalatenschap van de eerststervende der echtgenoten. Wel had het Burgerlijk Wetboek enkele kleine voordelen voorzien voor de weduwe zoals de rouw, de woonst en voeding gedurende de tijdspanne tot het opmaken van de inventaris en het doen der keuze van aanvaarding of verwerping der gemeenschap, doch meestal werd er geen huwcontract gemaakt noch een schenking tussen de echtgenoten gedaan, zodat op het einde van de vorige eeuw het probleem weer ter sprake kwam en een oplossing zich opdrong.

Frankrijk was ons voorgegaan en onze wetgever inspireerde zich aan de Wet van 5 Maart 1891, om ons met de Wet van 20 November 1896 slechts een halve oplossing te brengen : zo de overledene geen wettige noch natuurlijke bloedverwanten in de erfelijke graad naliet, worden de beschikkingen van het Burgerlijk Wetboek, welke aan de overlevende echtgenoot een erfrecht in volle eigendom verlenen, behouden; het nieuwe bestond in een erfrecht in vruchtgebruik ten voordele van de overlevende echtgenoot wanneer de decujus wettige of natuurlijke bloedverwanten in de erfelijke graad nalaat.

De hoegrootheid van dit wettelijk vruchtgebruik verschilt al naargelang de erfgeërfden die samen met de echtgenoot tot de erfenis geroepen worden : in de regel wordt het uitgeoefend op de helft der nalatenschap, uitgebreid op de granse nalatenschap zo de decujus alleen gewone zijverwanten, andere dan broers en zusters of hun afstammelingen, nalaat, doch verminderd, indien de eerststervende kinderen uit een vorig huwelijk nalaat, op een gedeelte gelijk aan dit van het minst nemende kind, zonder het vierde der nalatenschap te mogen overschrijden.

De in nood verkerende overlevende echtgenoot heeft daarbij nog recht op onderhoud ten laste van de nalatenschap.

Dit alles is maar een halve oplossing : immers eenmaal de hoegrootheid van het vruchtgebruik vastgesteld, moet dit kunnen uitgeoefend worden, en in het merendeel der gevallen kan de overlevende echtgenoot zijn vruchtgebruik niet uitoefenen, zelfs tegen de wil van de decujus, welke over zijn goederen op zulke wijze ten kosteloze titel beschikt heeft, dat de massa van uitoefening merkkelijk verminderd is of totaal weggeschonken werd.

Dergelijk avontuur overkomt de overlevende echtgenoot zeer dikwijls tegen de wil van de decujus, en op dit stuk is de morele verantwoordelijkheid van de geraadpleegde juristen soms zeer groot.

De Wet van 20 November 1896 is niet alleen een halve oplossing, zij is tevens slechts een « voorlopige » oplossing: de wetgever van 1896, bevreesd voor revolutionaire hervormingen, stelde zich tot onmiddellijk doel aan de bestaande toestanden te verhelpen, hopen- de in de eerstevolgende jaren andere verbeteringen te kunnen doorvoeren.

Men had voorgesteld aan de overlevende echtgenoot een voorbehouden gedeelte toe te kennen, doch dit zou te doortastende veranderingen medebrengen aan het beschikbaar gedeelte, de inkorting en de inbreng.

Hoe conservatief men toen ook was, toch had men de hervorming van het Burgerlijk Wetboek reeds aangevat, dit zou over korte tijd wel klaar zijn, en men kon zich nu beperken tot wat M. Dupont noemde: « apporter aux vices reconnus et saillants de notre législation civile les remèdes les plus urgents, ceux, dont l'opportunité est unanimement reconnue. » (2)

M. de Lantsheere ging nog verder wanneer hij op 13 Maart 1896 in de Senaat verklaarde: « Je suis du nombre de ceux qui tremblent à l'idée de voir le Code Civil livré aux entreprises de la Chambre... Est-il bien opportun en ce moment de mettre en discussion les bases mêmes de notre organisation sociale et économique, le régime de la famille, l'ordre des successions, le régime de la propriété et celui des conventions? Je ne le pense pas, et si d'un cœur léger on croit pouvoir affronter un tel péril, qui ne voit que, avec nos discussions, dont la profondeur ne rachète pas toujours la désespérante longueur, l'abus du droit d'amendement, les changements de personnes qu'amènent au banc ministériel les vicissitudes de la politique, qui ne voit, dis-je, que nous arriverions en 1925, en 1950 peut-être, avant d'avoir mis au jour, quoi? un avorton, atteint de dégénérescence sénile, venant après son heure, impuissant à satisfaire les besoins d'une société pour laquelle il n'est pas fait, ne répondant plus à des idées qui se sont transformées et dont les défaillances ne trouveront plus l'appui d'une jurisprudence qu'un siècle de savants labeurs a édifiée? » (3)

Het misbaksel waarvoor de heer de Lantsheere in 1896 zoveel vrees had, is in 1954 nog steeds niet ter wereld gekomen!

De gedeeltelijke oplossing, tot stand gekomen in afwachting van de algemene omwerking van ons Burgerlijk Wetboek, is zoals het in ons land gebruikelijk is, de definitieve oplossing geworden.

Eminente juristen, parlementairen en universiteitsprofessoren, hebben op het einde van de vorige eeuw een aanvang gemaakt met het hervormingswerk: Laurent en Van Biervliet, samen met hun medewerkers, hebben voorontwerpen gemaakt en uitgebouwd, welke sindsdien verloren liggen in de stofferige bundels van het archief der vergetelheid.

Iedereen, die enig contact met de werkelijkheid niet verloren heeft, die door zijne dagelijkse bezigheid of zijn beroepsactiviteiten het erfrecht van nabij volgen kan, is er van overtuigd dat, nu meer dan ooit, een diepgaande hervorming noodzakelijk is. De emancipatie van de vrouw, welke over zeer korte tijd haar bekroning zal vinden in de erkenning van haar volledige rechtsbekwaamheid, de evolutie van de sociale en economische toestanden, de overweldigende uitbreiding van het roerend bezit, het groter wordend aantal huwcontracten met een stelsel dat goederengemeenschap uitsluit, het vooruitschrijdend individualisme en de progressieve materialistische levensopvat-

ting, in één woord, gans ons huidig maatschappelijk leven dwingt de wetgever ertoe het probleem van de overlevende echtgenoot ter hand te nemen.

Grootse en revolutionaire hervormingen zijn niet vereist, de weg van een gans nieuw erfrecht moet niet bewandeld worden. Integendeel er moet bewaard blijven wat de eeuwen heeft getrotseerd, wat vastgeankerd ligt in de oude gewoonten en gebruiken, doch op dit stramijn moet de nieuwe tekening aangebracht worden, aangepast aan de huidige maatschappelijke en economische betrachtingen.

Het leven moet zich niet richten naar de wet, doch de wet moet zich aanpassen aan de veranderingen die in het maatschappelijk leven merkbaar zijn, doch moet vastgeankerd blijven aan de oude beginselen, wil men voorkomen dat het schip der maatschappij op drift slaat.

* * *

Laten wij dan even vluchtig een kijkje nemen over onze landsgrenzen en even nagaan hoe de buitenlandse wetgevers getracht hebben een oplossing aan dit probleem te geven.

Duitsland (4) geeft aan de overlevende echtgenoot die in samenloop met afstammelingen in rechte lijn tot de erfenis komt, één vierde der nalatenschap, komt hij samen met afstammelingen van vader en moeder van de decujus of met diens opgaande bloedverwanten tot de nalatenschap dan verkrijgt hij de helft.

Zo de decujus noch afstammelingen, noch vader en moeder, noch opgaande bloedverwanten nalaat, erft de overlevende echtgenoot de ganse nalatenschap.

Tevens is er een voorbehouden deel voorzien voor de overlevende echtgenoot dat gelijk is aan de helft van zijn wettelijk erfdeel hetzij, al naar gelang het geval, één achtste, één vierde of de helft der nalatenschap.

In Zwitserland (5) is de overlevende echtgenoot een wettelijke erfgenaam, welke in samenloop met afstammelingen recht heeft op hetzij één vierde in volle eigendom, hetzij de helft in vruchtgebruik; komt hij tot de erfenis samen met de vader of moeder, broers of zusters van de decujus, erft hij één vierde in volle eigendom en drie vierden in vruchtgebruik; indien de grootouders of hun afstammelingen samen met hem tot de erfenis komen, zal hij de helft in volle eigendom en de wederhelft in vruchtgebruik ontvangen; laat de decujus noch afstammelingen, noch ouders, noch grootouders na, zal de overlevende echtgenoot de ganse nalatenschap erven.

Wat het voorbehouden gedeelte betreft wordt een onderscheid gemaakt: komt de overlevende echtgenoot tot de nalatenschap samen met de wettige erfgenamen, dan is dit gelijk aan zijn wettelijk erfdeel, is hij de enige erfgenaam, dan is zijn voorbehouden gedeelte gelijk aan de helft van zijn wettelijk erfrecht.

In Nederland (6) wordt de overlevende echtgenoot gelijk gesteld met een wettig kind van de vooroverleden echtgenoot.

In Engeland (7) is, zoals in Zwitserland, de overlevende echtgenoot een wettelijke erfgenaam.

De overlevende echtgenoot, die niet uit den echt gescheiden is, erft: a) al de roerende goederen van de overledene, de beurswaarden en liggende gelden alleen uitgesloten; b) een geldsom van duizend pond sterling, vrij van alle rechten.

Indien de nalatenschap de duizend pond sterling niet overtreft, is de overlevende echtgenoot dus de enige erfgenaam.

Indien de decujus afstammelingen heeft nagelaten, heeft de overlevende echtgenoot op de helft van de nalatenschap een recht van vruchtgebruik.

Zo de decujus overlijdt zonder kinderen of afstammelingen na te laten, zal het vruchtgebruik op de ganse nalatenschap toekomen aan de overlevende echtgenoot.

De Italiaanse wetgeving (8) kent aan de overlevende echtgenoot een voorbehouden gedeelte toe, te weten het vruchtgebruik op de twee derden der nalatenschap van de eerststervende. Daarbij erft hij één derde der nalatenschap in volle eigendom, zo er geen kinderen zijn, en in vruchtgebruik zo er kinderen zijn.

Volgens de Oostenrijkse wetgeving (9) is de overlevende echtgenoot een wettige erfgenaam, en wel voor één vierde der nalatenschap zo hij samen met de kinderen of hun afstammelingen tot de nalatenschap komt; hij erft de helft der nalatenschap zo hij in samenloop komt met de ouders, de afstammelingen of de grootouders van de decujus. Indien er naast de grootouders afstammelingen zijn van overleden grootouders, erft de overlevende echtgenoot bovendien het paart der erfenis dat aan deze afstammelingen zou toekomen.

Indien de decujus noch wettelijke erfgenamen in de eerste of tweede linie, noch grootouders nalaat, zal de overlevende echtgenoot de ganse nalatenschap erven.

In Denemarken (10) is de overlevende echtgenoot eveneens erfgenaam: hij erft één vierde der nalatenschap zo hij samen met de kinderen of hun afstammelingen tot de erfenis geroepen wordt; dit erfdeel kan echter bij testament verminderd worden tot één zesde of vermeerderd worden tot de helft. Indien de overlevende echtgenoot, bij afwezigheid van afstammelingen, in samenloop komt met ouders, broers en zusters, neven of nichten van de decujus, heeft hij recht op de helft der nalatenschap.

Noorwegen (11) schijnt wel het meest vooruitstrevend land te zijn. Reeds in 1834 komt er een wet tot stand welke aan de overlevende echtgenoot een erfrecht geeft van één vierde, wanneer hij in samenloop komt met afstammelingen, de helft in samenloop met ouders of hun afstammelingen, en de ganse nalatenschap in alle andere gevallen.

De Noorse wet geeft wel is waar aan de overlevende echtgenoot geen voorbehouden gedeelte, maar bepaalt anderzijds dat een testamentair beding dat het erfrecht van de overlevende echtgenoot zou aantasten, geen uitwissel zal hebben en als niet geschreven zal geacht worden, tenzij bewezen wordt dat de overlevende echtgenoot van dit beding kennis had gekregen tijdens het leven van de testamentmaker.

Het Burgerlijk Wetboek der provincie Quebec in Canada, geeft aan de overlevende echtgenoot ook de hoedanigheid van erfgenaam: indien de decujus noch afstammelingen, noch ouders, noch bevoorrechte zijverwanten (broers en zusters, neven en nichten) nalaat, verkrijgt de overlevende echtgenoot de ganse nalatenschap; in samenloop met hetzij afstammelingen, hetzij opgaande bloedverwanten en bevoorrechte zijverwanten, erft hij één derde; in samenloop met opgaande bloedverwanten alleen, of met bevoorrechte zijverwanten alleen, erft hij de helft der nalatenschap.

In de andere provincies van Canada erft de overlevende echtgenoot de ganse nalatenschap, zo er geen afstammelingen zijn, de helft zo de decujus slechts één kind nalaat, één derde slechts zo de decujus meer dan één kind of opgaande bloedverwanten nalaat.

In geen der drie gevallen heeft de overlevende echtgenoot een voorbehouden gedeelte.

* * *

wetgevingen, zonder enige aanspraak op volledigheid, komen wij terug tot België.

De bij ons uitgewerkte ontwerpen tot herziening van het erfrecht volgen in elk geval de voor de overlevende echtgenoot gunstig gestemde evolutie.

Het voorontwerp van herziening van het Burgerlijk Wetboek, opgesteld door Laurent, gaf aan de overlevende echtgenoot het vruchtgebruik op de helft der nalatenschap, zo de decujus afstammelingen naliet; twee derden in volle eigendom zo de decujus opgaande bloedverwanten naliet en gans de nalatenschap zo hij slechts zijverwanten naliet.

Het recht op een voorbehouden gedeelte had Laurent eveneens voorzien: een kindsgedeelte in vruchtgebruik zo de decujus kinderen naliet, één vierde van het gewoon beschikbaar gedeelte indien er opgaande bloedverwanten tot de nalatenschap komen en de helft der nalatenschap zo er slechts zijverwanten zijn.

Het ontwerp door de commissie tot herziening van het Burgerlijk Wetboek uitgewerkt, ging daarentegen zover niet. In dit ontwerp wordt de overlevende echtgenoot slecht tot de nalatenschap geroepen bij ontstentenis van wettige erfgenamen of natuurlijke kinderen, zoals onder ons huidig artikel 767, 1, en krijgt hij slechts een recht van vruchtgebruik op de helft der nalatenschap; zo de decujus kinderen uit een vorig huwelijk nalaat, zal hij slechts een erfdeel ontvangen dat gelijk is aan het deel dat een wettig kind ontvangt, zonder dat dit deel één vierde mag overschrijden.

Dit ontwerp geeft aan de overlevende echtgenoot de hoedanigheid van erfgenaam niet, doch voorziet wel een voorbehouden gedeelte dat gelijk is aan de helft van het door de wet bepaalde vruchtgebruik.

De Wet van 20 November 1896 was slechts een voorlopige hervorming: van af het begin der XIX^{de} eeuw overwoog de wetgever maatregelen om te voorzien in de leemten van het Burgerlijk Wetboek ten overstaan van het erfrecht van de overlevende echtgenoot; indien die maatregelen toen niet genomen werden, in tegenstelling met de meeste buitenlandse wetgevingen, dan was het juist uit vrees dat die vernieuwing inbreuk zou maken op een meer grondige herziening van de titel der Erfenissen.

Het stuit nochtans tegen de borst dat de overlevende echtgenoot slechts volle eigendom erft bij afwezigheid van alle bloedverwanten van de decujus, hetzij wettige, hetzij natuurlijke.

Dat de rechten van de echtgenoot moeten wijken voor de rechten van de wettige bloedverwanten; dat het huwelijk slechts na de werkelijke bloedverwantschap komt, accoord, maar natuurlijke ouders verkiezen boven de echtgenoot, welke eventueel dan nog verplicht zal zijn aan die natuurlijke ouders de inbezitting van zijn vruchtgebruik te vragen, dat is de bloedverwantschap toch merklijk te ver gedreven.

De wet geeft wel is waar aan de echtgenoot die geen eigendom erft, een vruchtgebruik op de helft der nalatenschap. Maar dit recht is slechts het legaat van de wetgevingen, die vertrekken van het principe dat de goederen uitsluitend toekomen aan de kinderen en de bloedverwanten van de overledene.

Doch, in het kader van de hedendaagse moderne maatschappelijke opvatting, heeft, sinds men afstand gedaan heeft van de oude rechtsregel « paterna paternis, materna maternis » dit principe veel van zijn rechtswaarde verloren, en ziet men er het belang niet meer van in het fortuin voor de bloedverwanten te bewaren.

Ook onze wetgever heeft aangevoeld dat het vruchtgebruik veel nadelen heeft, en voorzag dan ook de

Na dit vluchtig overzicht van enkele buitenlandse

mogelijkheid dit vruchtgebruik om te zetten in een lijfrente, om dan vier jaar later een stap verder te zetten in deze evolutie met, in de wet van 16 Mei 1900 op de erfregeling der kleine nalatenschappen, de mogelijkheid te voorzien de echtelijke woonst in volle eigendom over te nemen tegen schattingsprijs.

In onze huidige wetgeving moet in alle geval het onderscheid tussen de massa van berekening en de massa van uitoefening afgeschaft worden: heeft dit onderscheid immers niet menig overlevende echtgenoot voor de meest onverwachte, de meest onrechtvaardige en onverwikkelijke toestanden geplaatst.

Daarnaast zou aan de overlevende echtgenoot een voorbehouden gedeelte moeten gegeven worden, het is te zeggen een gedeelte der nalatenschap in vruchtgebruik waarvan de decujus hem niet kan beroven door beschikkingen ten kosteloze titel, hetzij bij schenkingen onder de levenden hetzij bij laatste wilsbeschikking. « Je pense — zei M. Denis op 26 Februari 1896 — que, dans l'évolution qui s'accomplit aujourd'hui vers la diminution de l'autorité maritale, l'accroissance de l'égalité, la participation plus complète et plus directe à des devoirs communs, une communauté de conscience, une communauté de responsabilité plus entières, il y a une solidarité plus profonde qui se développe entre les époux et doit se traduire dans les dispositions relatives aux biens. La conscience se révolte en songeant que les obligations dérivant du mariage s'éteignent à la mort de l'un des époux. La communauté morale et matérielle doit être conçue, d'après moi, comme se prolongeant au delà de la tombe, tout époux doit être censé se lier jusqu'à la mort de son conjoint par delà sa propre mort. » (12)

Deze woorden, waarmee de heer Hector Denis op 26 Februari 1896 zijn amendement verdedigde er toe strekkende een voorbehouden gedeelte te voorzien voor de overlevende echtgenoot, zijn heden meer dan ooit een diep doordachte waarheid.

Deze evolutie, welke voor zestig jaar haar aanloop heeft genomen, schijnt heden in haar eindstadium gekomen te zijn: het is hoog tijd in ons erfrecht de hervorming door te drijven welke de heer Denis toen reeds zo noodzakelijk vond.

Grijpen wij niet terug met het « l'histoire se répète » naar het toch zo diepmenselijk gevoel dat in de XII^{de}

eeuw beantwoord werd door de Assisen van Jerusalem, welke in de haar eigen en zo schilderachtige taal de plaats aanduidde welke de overlevende echtgenoot bekleedt tussen de erfgenamen: « Nul homme n'est aussi droit héritier au mort comme est la femme épouse » (13).

Het is werkelijk kleinmoedig en geeft blijk van kortzichtigheid de hervorming aan het erfrecht van de overlevende echtgenoot te willen beperken tot de wijzen van berekening en uitoefening van het vruchtgebruik.

De eerste stap die heden moet gezet worden is het opnemen van de overlevende echtgenoot onder de erfgenamen: het is een eis van onze huidige maatschappelijke instelling dat de overlevende echtgenoot minstens zou gelijkgesteld worden met de kinderen, zoals het reeds in menige buitenlandse wetgeving is voorzien.

Sommigen willen nog verder gaan en de overlevende echtgenoot de helft of de ganse nalatenschap toekennen, al naar gelang hij in samenloop komt met ascendenten of zijverwanten van de decujus, doch dit kan betwist worden.

Aan de overlevende echtgenoot, in samenloop met afstammelingen een kindsgedeelte in volle eigendom verzekeren, hem niet allen tot erfgenaam maar tot reservataire erfopvolger verheffen schijnt wel een oplossing te zijn die ieders goedkeuring kan en zal wegdragen en welke de weg zal vereffen die eventueel leiden zal tot de hervorming van ons hukelijks-goederenrecht.

Theophile DOM,
Advocaat te Antwerpen.

(1) Assises de Jérusalem, Cour de Bourgeois, chap. 186.
(2) Dansaert, Droits successoraux du conjoint survivant, Tome I, blz. 226.

(3) Dansaert, o.c., I, blz. 108 - 109.

(4) Burgerlijk Wetboek 12 Augustus 1896, art. 1931, 1932, 1933, 1934 en 2303.

(5) Burgerlijk Wetboek 10 December 1907, art. 462 en 471.

(6) Wet van 17 Februari 1923, Burgerlijk Wetboek art. 899 a.

(7) Administration of Intestates Estates Act, 9 April 1925.

(8) Burgerlijk Wetboek 1942, art. 540 en vlg, 584 en vlg.

(9) Burgerlijk Wetboek, art. 757, Nouvelle I, art. 68.

(10) Wet van 10 April 1926.

(11) Wet van 31 Juli 1834.

(12) Dansaert, o.c. I, blz. 53.

(13) Assises de Jérusalem, Cour de Bourgeois, chap. 186.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 13 November 1953.

Voorzitter: M. Fettweis.

Raadsheer - Verslaggever: M. Piret.

Eerste Advocaat - Generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Advocaten: Mrs. Simont en Delacroix.

Schenking of legaat uit ongeoorloofde beweeggrond. — Concubinaat.

Al maakt het concubinaat niet de persoon, tussen wie het bestaat, onbekwaam om de een aan de ander schenkingen te doen of legaten te vermaken resp. daardoor begunstigd te worden, rechtvaardigt het feit, dat schenkingen zijn gedaan of legaten vermaakt ten einde onzedelijke of ongeoorloofde betrekkingen tot stand te brengen, in stand te houden of daarvoor te vergoeden, toch de nietigverklaring van

die schenkingen of legaten. Zulks kan zelfs het geval zijn, wanneer een andere (geoorloofde) beweeggrond mede tot het doen van de schenking of het vermaken van het legaat heeft geleid.

Rahier t/ Eyben.

Gelet op het bestreden arrest, d.d. 28 Januari 1953 gewezen door het Hof van Beroep te Luik;

Overwegende dat uit de stukken der rechtspleging blijkt dat de door aanlegger ingestelde vordering er onder meer toe strekt nietig te doen verklaren de bij testament en onder levenden door zijn vader Rahier Paul, wiens enige erfgenaam hij is, ten bate van verweerster gedane giften;

Dat voormelde vordering gegrond is op het feit dat die giften een ongeoorloofde en onzedelijke oorzaak zouden hebben, vermits toen zij werden gedaan, verweerster de bijzit was van Rahier vader en vermits die giften door de in tweevoudig opzicht overspelige

betrekkingen tussen de geveer en de begiftigde veroorzaakt werden;

Overwegende dat de rechter over de grond de eis heeft afgewezen;

Over het enig middel, schending van de artikelen 6, 900, 1131, 1133 van het Burgerlijk Wetboek, 97 van de Grondwet, doordat het bestreden arrest aan aanlegger zijn vordering tot vernietiging van het algemeen legaat en van de litigieuze schenkingen heeft ontzegd en een notaris heeft aangesteld om de verdeling van de nalatenschap van Paul Rahier te verrichten, op de gronden dat bij toepassing van artikel 1131 van het Burgerlijk Wetboek behoren te worden vernietigd als hebbend een onzedelijke of ongeoorloofde oorzaak... de giften, welke aan de bijzit werden gedaan zonder andere oorzaak dan om haar inschikkelijkheid te vergelden of haar er toe te nopen het stilzwijgen te bewaren ten einde schandaal te vermijden; dat hetgeen dus in aanmerking dient te worden genomen... is of de gift als enige oorzaak het concubinaat heeft; dat... in boelering samenlevenden door gevoelens van oprechte en onbaatzuchtige genegenheid kunnen verbonden zijn; dat het testament van Paul Rahier bepaalt dat het litigieuze legaat vermaakt wordt uit erkentelijkheid voor de diensten welke de legataris hem in haar beroep heeft bewezen;... dat appellante gedurende talrijke jaren actief met de «de cujus» heeft samengewerkt als secretaresse; dat zij als zodanig aanzienlijk veel werk heeft gepresteerd; dat niet staande kan worden gehouden dat de door de erflater als oorzaak van zijn gift ingeroepen reden slechts een voorwendsel zou wezen om een niet te bekennen beweeggrond te verbergen; dat de erflater tegenover zijn wettelijke erfgenaam wel grieven had; dat dan ook begrijpelijk was dat wijlen Paul Rahier het beschikbaar gedeelte zijner goederen naliet aan iemand, die hem genegenheid had betuigd en die hem in zijn arbeid daadwerkelijk had bijgestaan; dat niet wordt betwist dat de appellante... bij het leven van de erflater een bezoldiging heeft getrokken in evenredigheid tot het door haar gepresteerde werk; dat nochtans overdreven zou zijn daaruit af te leiden dat de erflater generlei geldige of fatsoenlijke reden had om bij testament een gift te doen ten gunste van zijn medewerkster en dat, uit aanmerking van de in tweevoudig opzicht overspelige betrekkingen welke bestaan hebben tussen de betrokkenen, het legaat niet noodzakelijk moet worden beschouwd als een pretium stupri; dat de beroepene in gebreke is gebleven te bewijzen dat de schuldige verhouding, welke tussen zijn vader en de legataris heeft bestaan, de enige oorzaak zou zijn geweest van de omstreden gift; dat integendeel behoort te worden aangenomen, dat de erflater op wettige manier enerzijds blijk heeft willen geven van zijn misnoegen tegenover zijn zoon door deze een deel van zijn erfenis te ontnemen, en anderzijds de genegenheid en het werk heeft willen belonen van een persoon die, ofschoon zijn maitresse, tevens een werkzame en verkleefde medewerkster was, tot wie hij zich trouwens normaal kon gehouden menen haar in zekere mate schadeloos te stellen, als was het maar dewijl hij de oorzaak was geweest van de procedure die tot haar echtscheiding zou leiden; dat er in deze omstandigheden termen aanwezig zijn om het bestreden legaat in zijn principe geldig te verklaren, aangezien dat legaat... niet voorkomt als in hoofdzaak strekkend ter vergelding van schuldige inschikkelijkheid en derhalve geen onzedelijke of ongeoorloofde oorzaak heeft»,

zulks terwijl giften tussen in boelering samenlevende personen nietig zijn als hebbende een ongeoorloofde of een onzedelijke oorzaak, wanneer de beweeggrond van

de beschikker is een concubinaatsverhouding tot stand te brengen, de voortzetting er van te verzekeren of ze te belonen; terwijl zulks het geval was met de litigieuze giften, welke aan Paul Rahier volgens de vaststellingen van de rechter over de grond althans in een zekere mate werden ingegeven door zijn voornemen «de genegenheid te belonen» van een persoon die zijn maitresse was; terwijl het van weinig belang is dat het ongeoorloofd of onzedelijk doel niet de enige oorzaak is geweest van de giften en het voor nietigverklaring voldoende is, dat het ongeoorloofd of onzedelijk motief een der beweeggronden heeft kunnen zijn van de beschikker (schending van de artikelen 6, 900, 1131, 1133 van het Burgerlijk Wetboek); zulks terwijl in elke onderstelling het arrest niet voldoende met redenen is omkleed, daar het niet heeft gepreciseerd of ten deze de concubinaatsverhouding inderdaad al dan niet een der beweeggronden van de beschikker is geweest (schending van artikel 97 van de Grondwet en voor zoveel als nodig van de artikelen 6, 900, 1131, 1133 van het Burgerlijk Wetboek) :

Overwegende dat, al brengt de uit het concubinaat voortspruitende toestand tussen hem, die de giften doet, en de persoon aan wie ze ten goede komen geen onbekwaamheid mede om te beschikken en te ontvangen, het feit dat schenkingen of legaten plaats hebben gehad ten einde ongeoorloofde of onzedelijke betrekkingen tot stand te brengen, in stand te houden of te vergelden, nietigverklaring van die giften toch rechtvaardigt;

Dat zulks het geval is bijaldien tot de schenkingen of legaten ook een ander motief heeft geleid, wanneer een der doorslaggevende beweeggronden het tot stand komen, het in stand houden of het vergelden van de onzedelijke betrekkingen is geweest;

Overwegende dat de rechter over de grond om de afwijzing van de vordering te rechtvaardigen inroept dat een andere beweeggrond de wil van Rahier heeft kunnen beïnvloeden, doch verzuimt na te sporen of Rahier desniettemin niet tot handelen werd gebracht door de bovenaangeduide onzedelijke beweeggrond;

Overwegende weliswaar dat het arrest er bovendien op wijst dat het legaat niet «in hoofdzaak heeft gestrekt tot vergelding» van de schuldige inschikkelijkheid van verweerster, maar dat het niet nagaat of de erflater, zoals aanlegger stelde, dank zij die testamentaire beschikkingen, de overspelige betrekkingen, welke hij met verweerster heeft gehad, niet heeft willen tot stand brengen of in stand houden;

Dat het middel gegrond is;

Om die redenen,

Verbreekt het bestreden arrest;

Beveelt dat van dit cassatie-arrest melding zal worden gemaakt op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerster tot de kosten;

Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Brussel.

NOOT : Verg. de uitvoerige noot van J. Dabin onder dit arrest in Rev. Crit. jurispr. belg 1954, 7 v.v.

VLAAMSE JURISTEN

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 12 November 1953.

Voorzitter : M. Vandermersch.

Raadsheer - Verslaggever : M. Bayot.

Eerste Advocaat - Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Advocaten : Mrs della Faille d'Huyse en Veldekens.

1. **Verbreking. — Ontvankelijkheid van voorziening in verbreking. — Geen berusting in bestreden vonnis.**
2. **Handelshuur. — Huurovereenkomsten, waarop art. 33, lid 4 der wet van 30 April 1951 van toepassing is.**

1. *Wanneer het vonnis, waarbij van waarde is verklaard een overeenkomstig art. 33 van de wet van 30 April 1951 door de verhuurder gedane opzegging en de huurder is veroordeeld tot ontruiming, aan laatstgenoemde is betekend en deze op dezelfde dag de verhuurder heeft gedagvaard tot betaling van de uitwinningsvergoeding en om te horen zeggen, dat de huurder in het gehuurde zal mogen blijven tot dat alle hem verschuldigde vergoedingen zullen betaald zijn, zonder voorbehoud omtrent een mogelijke voorziening in verbreking, levert zulks geen zekere en ondubbelzinnige berusting van de huurder op in het tegen hem gewezen vonnis. Ten gevolge van de door de verhuurder gedane betekening beschikte de huurder immers om zich tegen de tenuitvoerlegging van het vonnis te verzetten en het genot van de gehuurde ruimten te behouden over geen andere vordering dan de door hem ingestelde. De voorziening in verbreking door de huurder is derhalve ontvankelijk.*

2. *Zowel uit de plaatsing van art. 33, lid 4, van de wet van 30 April 1951 als uit de wordingsgeschiedenis dezer wet en van de verklarende wet van 24 December 1951 blijkt, dat art. 33, lid 4, voornoemd alleen toepasselijk is op de wettelijk verlengde huurovereenkomsten met bepaalde duur, op de huurovereenkomsten met onbepaalde duur en op de huurovereenkomsten, die het voorwerp van een stilzuijgende wederinhuring zijn geweest.*

Keersmaekers t/ Van Aken, Campers en Wuyts.

Gelet op het bestreden vonnis, d.d. 14 Juli 1952 gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Turnhout, rechtdoende in hoger beroep;

Over de grond van niet-ontvankelijkheid door de eerste en de tweede verweerder opgeworpen en afgeleid uit het berusten door aanlegger in de bestreden beslissing :

Overwegende dat het bestreden vonnis de aan aanlegger door de eerste en de tweede verweerder tegen d.d. 4 Maart 1952 gedane opzegging goed en geldig verklaart bij toepassing van artikel 33 der wet van 30 April 1951 op de handelshuurovereenkomsten en hem veroordeelt om vóór 1 Augustus 1952 het goed te verlaten;

Overwegende dat dit vonnis aan aanlegger op 30 Juli 1952 werd betekend met bevel de door de rechtbank bevolen uitzetting ten uitvoer te leggen; dat bij exploit van dezelfde dag aanlegger verweerders dagvaardde om zich te horen veroordelen tot betaling van de uitwinningsvergoeding, voorzien bij artikel 25 van voormelde wet, en om te horen zeggen dat aanlegger in het gehuurde goed zal mogen blijven totdat alle hem verschuldigde vergoedingen zullen betaald zijn;

Overwegende dat deze dagvaarding, alhoewel zij geen voorbehoud inhoudt omtrent een voorziening in

verbreking, geen zekere en ondubbelzinnige berusting van aanlegger in het tegen hem gewezen vonnis uitmaakt;

Dat inderdaad ten gevolge van de door verweerders gedane betekening aanlegger om zich tegen de tenuitvoerlegging van dit vonnis te verzetten en het genot van de gehuurde ruimten te behouden over geen andere vordering beschikte dan die, welke hij ingesteld heeft;

Dat de grond van niet-ontvankelijkheid niet kan aangenomen worden;

Over het enig middel : schending van de artikelen 1, 3, 33 van de wet van 30 April 1951 op de handelshuurovereenkomsten; 1101 en 1134 van het Burgerlijk Wetboek; 97 van de Grondwet;

doordat het bestreden vonnis goed en geldig verklaart de op 31 Mei 1951 aan eiser gedane opzegging van de huur van een handelshuis tegen 31 Maart 1952 en eiser veroordeelt het huis te verlaten, en deze beslissing rechtvaardigt door inroeping van artikel 33 van de wet dd. 30 April 1951 om reden dat « de contractuele vervaldag der huurovereenkomst ingevolge de opzegging de dato 31 Mei 1951 dient te worden vastgesteld op 31 Maart 1952. Immers zo het vaststaat dat de overeenkomst van rechtswege en zonder tussenkomst van een der partijen eerst op 31 Maart 1958 een einde nemen zou, staat het evenzeer vast, dat dezelfde overeenkomst, krachtens de daarin vervatte wilsuiking van appellanten (verweerders) vervalt op 31 Maart 1952 »,

zulks terwijl het bestreden vonnis vaststelt dat bedoelde handelshuurovereenkomst « er een is voor een duur van negen jaar » met het recht een einde aan de huur te maken door opzegging vóór het verstrijken van het derde en het zesde jaar;

dat een opzegging in casu eerst op 31 Mei 1951 betekend werd;

dat het huis valt onder toepassing van de wet op de handelshuurovereenkomsten van 30 April 1951, die op 20 Mei 1951 in werking is getreden;

waaruit volgt dat bij toepassing van artikel 3 van deze wet de duur van de huurovereenkomst niet meer korter mocht zijn dan negen jaar en dat geen door de verhuurder gedane opzegging een einde aan de huurovereenkomst kon maken voor het verlopen van deze negen jaren :

Overwegende dat het bestreden vonnis opmerkt dat niet betwist wordt dat de tussen partijen gesloten huurovereenkomst, ingaande op 1 April 1949, onder toepassing valt van de wet van 30 April 1951 op de handelshuurovereenkomsten; dat zij gesloten is voor een duur van negen jaar, doch volgens haar bedingen door iedere partij verbroken kon worden, mits opzegging te doen drie maanden vóór het verstrijken van het derde en het zesde jaar;

Overwegende dat het vonnis in strijd met aanleggers conclusies de bewering van de eerste twee verweerders aanneemt, volgens welke de door hen op 31 Mei 1951 gedane opzegging een einde heeft gemaakt aan de huurovereenkomst op 31 Maart 1952, alhoewel zij niet beantwoordt aan de voorwaarden, vermeld bij artikel 3, lid 5 der op 20 Mei 1951 in werking getreden wet van 30 April 1951;

Dat deze beslissing hierop steunt, dat de opzegging gedaan werd overeenkomstig de bij artikel 33, lid 4, derzelfde wet voorziene vormen en termijn;

Maar overwegende dat, zowel uit de plaatsing van bedoeld lid van artikel 33 als uit de wordingsgeschiedenis dezer wet en van de verklarende wet van 24 December 1951 blijkt, dat artikel 33, lid 4, enkel toepasselijk is op de wettelijk verlengde huurovereenkomsten met bepaalde duur, op de huurovereen-

komsten, die het voorwerp van een stilzwijgende wederinhuring zijn geweest;

Dat uit de vaststellingen van het bestreden vonnis blijkt dat de tussen partijen gesloten huurovereenkomst tot geen enkel dezer categoriën behoort;

Overwegende dienvolgens dat, in zover het de aan aanlegger door de eerste twee verweerders gedane opzegging geldig verklaart om reden dat zij is geschied in overeenstemming met de bij artikel 33, lid 4, der wet van 30 April 1951, bepaalde voorwaarden van vorm en termijn, het bestreden vonnis de in het middel bedoelde wetsbepalingen heeft geschonden;

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden vonnis;

Beveelt dat vermelding van dit arrest zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt de verweerders tot de kosten;

Verwijst de zaak naar de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen, rechtdoende in hoger beroep.

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 6 Januari 1954.

Zetel : MM. Declaire, voorzitter, Mast en Buch, verslaggever.

Auditoraat : M. Similon, substituut.

Advocaat : Mr Hoylaerts.

1. **Rechtspleging. — Verzoekschrift. — Vorm. — Collectief verzoekschrift (1).**
2. **Burgerlijke weerstanders en werkweigeraars. — Hoedanigheid van werkweigeraar (2 en 3).**
3. **Burgerlijke weerstanders en werkweigeraars. — Contrôlecommissie van beroep. — Bevoegdheid (2).**
4. **Burgerlijke weerstanders en werkweigeraars. — Contrôlecommissie van beroep. — Motivering der beslissingen (3).**
1. *Door verzoekers die de nietigverklaring van verschillende beslissingen vorderen, welke afzonderlijk maar op een van hen betrekking hebben, kan geen collectief verzoekschrift worden ingediend.*
2. *De contrôlecommissie van beroep doet in laatste aanleg uitspraak over de toedracht der feiten.*
Zij beslist eigenmachtig of een verzoeker die op de hoedanigheid van werkweigeraar aanspraak maakt onder de arbeidsverplichtingen viel.
3. *Wanneer zij vaststelt dat ten aanzien van verzoeker geen dwangmaatregel werd genomen om hem tot arbeidsprestaties te verplichten, spreekt zij de beslissing in eerste aanleg welke zij komt bevestigen en volgens welke hij verzocht werd zijn bedrijf ten dienste van de vijand te stellen, niet tegen.*

Celis en consorten t/ Belgische Staat (Minister van Openbare Werken en van Wederopbouw).

Gezien het verzoekschrift d.d. 10 Februari 1953;

Overwegende dat het beroep strekt tot de vernietiging van de beslissingen d.d. 26 November 1952 van de contrôlecommissie van beroep voor werkweigeraars, houdende bevestiging van de beslissing d.d. 9 Januari 1952 van de contrôlecommissie voor werkweigeraars te Brussel wat de eerste verzoeker betreft, en van de beslissingen d.d. 22 Mei 1951 wat de tweede en derde verzoeksters betreft; dat bij deze beslissingen aan verzoekers de erkenning als werkweigeraar wordt ont-

zegd; dat de bestreden beslissingen aan verzoekers werden betekend 17 December 1952;

Overwegende dat de drie verzoekers afzonderlijk en respectievelijk op 16 Februari 1949, 7 Maart 1949 en 7 Maart 1949 een aanvraag tot erkenning als werkweigeraar voor de verplichte arbeidsdienst tijdens de oorlog 1940-1945 hadden ingediend; dat over ieder van deze aanvragen door afzonderlijke beslissingen uitspraak werd gedaan; dat verzoekers niet de vernietiging van dezelfde akte nastreven; dat het onderzoek naar de gegrondheid van de door de drie verzoekers ingediende beroepen, de beoordeling inhoudt van verschillende toestanden; dat derhalve de drie verzoekers hun beroep tot vernietiging van de drie verschillende beslissingen, genomen door de contrôlecommissie van beroep, niet door één collectief verzoekschrift bij de Raad van State konden instellen; dat derhalve het beroep slechts ontvankelijk is in hoofde van Celis Joannes die de eerste voorkomt op het verzoekschrift;

Overwegende dat de door deze verzoeker bestreden beslissing steunt op de considerans dat « belanghebbende niet akkoord gaat met de genomen beslissing waardoor de hoedanigheid van werkweigeraar geweigerd wordt en als reden hiertoe aanhaalt, als nijveraar een oproep gekregen te hebben van de Werbestelle en daar geen gevolg aan gegeven te hebben; dat evenwel betrokkene zoals vermeld in de beslissing van de contrôlecommissie van Brussel, nooit oproepingen van de Werbestelle heeft ontvangen, nooit ondergedoken is en nooit opgespoord werd; dat het geval van betrokkene de weigering insluit van de patroon om zijn bedrijf in te schakelen in de Duitse oorlogsproductie, doch hem door de Duitsers of dezer handlangers daartoe nooit een werkelijke verplichting tot arbeiden werd opgelegd; dat aldus niet voldaan wordt aan de vereisten van artikel 2, 2°, noch van artikel 2, 3°, van de besluitwet van 24 December 1946 »;

Overwegende dat verzoeker laat gelden dat hij, bij het uitbreken van de oorlog, eigenaar was van een ijzergieterij, dat hij gedurende de oorlog, door de bezetter verzocht werd zijn bedrijf in de Duitse oorlogsindustrie in te schakelen en dat hij zulks weigerde, hetgeen tot gevolg had dat zijn onderneming in April 1942 gesloten werd; dat hij de schending inroep van artikel 2, 2°, van de besluitwet van 24 December 1946 houdende het statuut der werkweigeraars, om reden dat volgens de bestreden beslissing de werkweigering moet geschied zijn ingevolge de Duitse verordeningen op de verplichte tewerkstelling;

Overwegende dat de contrôlecommissie van beroep in laatste aanleg uitspraak doet over de toedracht der feiten; dat zij in feite vastgesteld heeft dat verzoeker geen oproep van de Werbestelle had ontvangen, nooit ondergedoken was en nooit opgespoord werd; dat zij aldus haar beslissing niet gesteund heeft op een interpretatie van de Duitse verordeningen, maar op de feitelijke elementen die de dwang kunnen uitmaken; dat, in strijd met de bewering van verzoeker, de contrôlecommissie van beroep hem het statuut van werkweigeraar niet heeft geweigerd om reden van zijn hoedanigheid van werkgever; dat, zo de bestreden beslissing van deze hoedanigheid gewaagt, zij de aanvraag tot erkenning verworpt om reden dat er « nooit een werkelijke verplichting tot arbeiden werd opgelegd »;

Overwegende dat verzoeker laat gelden dat de motivering van de bestreden beslissing, waarbij vastgesteld wordt dat verzoeker nooit oproepingen van de Werbestelle ontving, nooit is ondergedoken en nooit werd opgespoord, tegenstrijdig is met de motivering van de beslissing van de contrôlecommissie die zij bevestigt

en luidens welke verzoeker door de vijand verzocht werd in de maand April 1942 de ijzergieterij Gebroeders J. en C. Celis ten dienste te stellen van de bezettende macht, dat hier niet werd op ingegaan en dat de fabriek werd gesloten;

Overwegende dat de twee beslissingen niet tegenstrijdig zijn; dat de bestreden beslissing het verzoek van de vijand de ijzergieterij in de Duitse oorlogs-industrie in te schakelen niet betwist, doch vaststelt dat er niet tot dwangmaatregelen werd overgegaan om verzoeker tot werkprestaties te verplichten;

Overwegende dat verzoeker ten slotte laat gelden dat de bestreden beslissing artikel 37 van het besluit van de Regent d.d. 31 Januari 1948 heeft geschonden; dat hij geen element tot staving van zijn middel aanhaalt; dat dit middel niet ontvankelijk is,

Besluit :

Artikel 1. — Het beroep is verworpen.

Artikel 2. — De betaling van het recht van 2.250 fr. wegens kosten, valt ten laste van verzoekers.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e Kamer. — 14 April 1954.

Voorzitter : M. De Cock.

Raadsheren : M.M. Van Hal en Liard.

Advocaat - generaal : M. Vanderperren.

Advocaten : Mrs. Speyer, Ferrier, Levy-Morelle en Dinet.

Faillissement. — De wettelijke vereisten voor faillietverklaring moeten vervuld zijn op de dag van het vonnis van faillietverklaring. — Na vernietiging van de faillietverklaring in hoger beroep komt het salaris van de curator niet ten laste van de ten onrechte failliet verklaarde.

Bij de beoordeling van de vraag, of een faillietverklaring dient te worden vernietigd, dan wel gehandhaafd, moet de rechter in verzet of hoger beroep zich verplaatsen op de dag van het vonnis van faillietverklaring om na te gaan of die dag de gefailleerde had opgehouden te betalen en zijn krediet geschokt was (artikel 437 W. v. K.).

In casu blijkt niet, dat zulks het geval was. (Zie nader het arrest.)

Niet ter zake dienend is de financiële toestand van de betrokkene in de tijd na de faillietverklaring.

De kosten van het salaris van de curator in het vernietigde faillissement komen niet ten laste van de ten onrechte failliet verklaarde.

N.V. Sobelhyssan t/ Mr J. Dauwe q.q. en

N.V. Sluys t/ Mr J. Dauwe q.q.

Gezien de vonnissen der Rechtbank van Koophandel te Antwerpen dd. 3 en 24 December 1953, regelmatig voorgebracht;

Aangezien het beroep regelmatig is in de vorm en binnen de wettelijke termijn werd ingediend;

Aangezien op verzoek van geïntimeerde in zijn hoedanigheid van curator in het faillissement van de p.v.b.a. Zenith samen met de Rechter-commissaris in dit faillissement, beroepster failliet werd verklaard bij vonnis van 3 December 1953;

Aangezien op verzet van beroepster het faillissement gehandhaafd werd bij vonnis dd. 24 December 1953;

Aangezien het eerste vonnis ambtshalve de N.V.

Sobelhyssan in staat van faillissement verklaart op grond van de verstandhouding tussen de gefailleerde firma p.v.b.a. Zenith en beroepster, en het tweede vonnis verklaart dat het verzet niet gegrond is, daar er genoegzame redenen bestaan, ontleend aan de openbare orde, om een einde te maken aan de bedrieglijke en schadelijke activiteit van beroepster;

Aangezien krachtens artikel 437 van het Wetboek van Koophandel (wet 18 April 1851) in staat van faillissement verkeert de handelaar, die ophoudt te betalen en wiens krediet geschokt is;

Aangezien om te oordelen of een faillissement dient gehandhaafd te worden de rechter moet teruggaan tot de dag van het vonnis van faillietverklaring (Verbr., 21 Mei 1891, Pas. I, 155);

Aangezien niet bewezen is, dat op de bovenvermelde datum beroepster haar betalingen had gestaakt en haar krediet geschokt was;

Aangezien in dit verband het vonnis a quo steunt op het feit, dat op 30 Juni 1953 beroepster een verbintenis zou aangegaan hebben om ter bevrijding van de p.v.b.a. Zenith de som van 493.977 frank te betalen aan de heer Controleur der Overdrachtsbelasting;

Aangezien deze verbintenis slechts aangegaan werd op zeer lange termijn met maandelijks storting van 10.000 frank en op voorwaarde dat er geen toepassing van boeten noch van intresten zou geschieden;

Aangezien de eerste rechter verder aanhaalt dat beroepster aan de R. M. Z. een bedrag van 50.606 frank verschuldigd blijft over het derde kwartaal 1953;

Aangezien desaanvaande niet bewezen is dat beroepster in de onmogelijkheid verkeerde of weigerde haar schuld te betalen;

Aangezien ten slotte het vonnis a quo enkel het vermoeden uitdrukt dat beroepster zich zou overleveren aan systematische ontduiking van taksen en bijdragen, doch dit niet volstaat;

Aangezien geïntimeerde verder inroept dat tegen beroepster wissels geprotesteerd waren en dat haar bankkrediet uitgeput was;

Aangezien vaststaat dat slechts een wissel geprotesteerd werd, aangeboden door de firma Englebert, zoals blijkt uit haar brief dd. 3 December 1953, en dit te wijten was aan het feit, dat de Banque J. & A. van den Berghe zonder advies van betaling was;

Aangezien beroepster dienaangaande verklaart in haar besluiten voor de eerste rechter, dat intussen de wissel gehonoreerd is;

Aangezien de eerste rechter dit punt niet aanraakt, waaruit moet afgeleid worden dat het niet betwist is; Aangezien anderzijds bovenvermelde bank getuigt dat de schuld van beroepster weldra vereffend zal zijn;

Aangezien de beschouwingen van geïntimeerde over de huidige geldelijke en economische toestand van beroepster in het geding niet ter zake dienend zijn, daar enkel dient te worden nagegaan of op 3 December 1953 beroepster haar betalingen had gestaakt en of haar krediet aan het wankelen was; dat inderdaad door een aanvraag tot faillietverklaring de Rechtbank van Koophandel ambtshalve over dat punt te beslissen had (artikel 422 van het Wetboek van Koophandel, wet 18 April 1851);

Aangezien de naamloze vennootschap Sluys verklaart tussen te komen in het geding;

Aangezien zij aanvoert dat zij schuldeiseres is van de N.V. Sobelhyssan en de faillietverklaring van deze laatste haar schade zou berokkenen;

Aangezien de ontvankelijkheid van deze tussenkomst niet betwist wordt;

Aangezien deze tussenkomst om de hierbovenvermelde redenen gegrond is.

Om deze redenen :

Het Hof,

Alle andere of strijdige besluiten verwerpente,
Gelet op artikel 24 der wet van 15 Juni 1935,
waarvan toepassing werd gedaan,

Gehoord het grotendeels conform advies van de heer
advocaat-generaal Vander Perren,

Verklaart het beroep ontvankelijk en gegrond;

Doet de bestreden vonnissen van de Rechtbank van
Koophandel te niet;

Zegt voor recht dat op 3 December 1953 geen redenen
bestonden om appellante failliet te verklaren.

Zegt dat beroepene qualitate qua gehouden is de
goederen, die deel uitmaken van de boedel, terug te
geven en een uittreksel van dit arrest te publiceren
in dezelfde dagbladen, waarin de faillietverklaring is
bekend gemaakt;

Veroordeelt de failliete boedel van de p.v.b.a. Zenith
tot de kosten van beide instanties, daaronder begrepen
bovengenoemde publicaties;

Zegt dat er geen reden bestaat akte te verlenen
aan appellante van haar uitdrukkelijk voorbehoud ten
opzichte van al haar rechten;

Verklaart de tussenkomst van de N.V. Sluys
Boechout ontvankelijk en gegrond;

Verwijst de failliete boedel van de p.v.b.a. Zenith
in de kosten van de eis tot tussenkomst;

Zegt dat de kosten van het ereloon van beroepene
qualitate qua niet komen ten laste van beroepster.

HOF VAN BEROEP TE GENT

Eerste Kamer — 11 Maart 1954.

Voorzitter : M. Bossaert.

Raadsheren : M.M. D. Verougstraete en De Vreese.

O. M. : M. Vermeulen, eerste advocaat - generaal.

Advocaat : Mr. W. Van Hille.

Internationaal Privaatrecht. — Vordering tot uitvoerbaarverklaring in België van een Duits vonnis, waarbij de verwekker van een natuurlijk kind veroordeeld is tot uitkering van onderhoudsgeld. — Geen strijd met de Belgische Internationale Openbare Orde. — Geen vaststelling van vaderschap, doch slechts veroordeling tot onderhoud. — Ambtshalve onderzoek door de Belgische Rechter van de grond van de zaak. — Toepasselijkheid van de Duitse wet.

Vordering om verlof te verkrijgen tot tenuitvoerlegging in België van een Duits vonnis, waarbij de verwekker van een natuurlijk kind is veroordeeld overeenkomstig de §§ 1708 e.v. B.G.B. tot betaling van levensonderhoud van dat kind.

Zelfs al zou bedoeld Duits vonnis een vaststelling van vaderschap inhouden — quod non —, dan nog zou het niet in strijd zijn met de Belgische Internationale Openbare Orde.

In België zijn alleen die voorschriften van Internationale Openbare Orde, die een beginsel bekrachtigen, dat de Belgische Wetgever als wezenlijk beschouwt voor de in België gevestigde zedelijke, politieke en economische ordening der maatschappij.

Bedoeld Duits vonnis steunt weliswaar op gemeenschap met de moeder gedurende het conceptietijdvak, terwijl art. 340a B.W. het onderzoek naar het vaderschap alleen in twee gevallen toelaat.

Sedert de Belgische Wetgever in 1908 het onderzoek naar het vaderschap — zij het ook slechts in

twee bepaalde gevallen — heeft « toegestaan », valt niet in te zien, waarom de vreemde wetgeving, die dit onderzoek ook in andere gevallen dan de Belgische toelaat, in strijd zou zijn met de Belgische Internationale Openbare Orde.

Een harmonische ontwikkeling van de internationale gemeenschap eist, dat de internationale openbare orde aan de toepassing van het persoonlijk statuut slechts de strikt noodzakelijke perken stelt.

Wanneer het natuurlijk vaderschap bij een vreemd vonnis is vastgesteld, verzet de Belgische Internationale Openbare Orde zich zeker niet tegen de erkenning en de tenuitvoerlegging van dat vonnis hier te lande.

De voor de Duitse Rechter ingestelde vordering betreft geenszins een onderzoek naar het vaderschap.

Ofschoon bedoeld vonnis in navolging van § 1717 B.G.B. van de « vader » spreekt, strekt de daaraan ten grondslag liggende vordering niet tot een eigenlijk onderzoek naar het vaderschap in de zin van artikel 340a B.W., maar behoort tot de in artikel 340b B.W. geregelde techniek van de vordering tot onderhoud op grond van waarschijnlijk vaderschap.

Terwijl artikel 340a B.W. er toe strekt een werkelijke natuurlijke vaderlijke afstamming vast te stellen, bedoelt § 1717 B.G.B. enkel een vermoeden van zogenaamd « vaderschap », nl. een vaderschap, dat tussen het natuurlijk kind en de vader geen enkele band van bloedverwantschap, afstamming, noch erfopvolging bij versterf doet ontstaan (§ 1589 B.G.B.).

§ 1717 B.G.B. bepaalt dat als vader van het natuurlijk kind in de zin van de §§ 1708 tot 1716 (dit zijn de artikelen, die de onderhoudsplicht regelen) wordt aangemerkt (gilt), hij die in dit tijdvak van de ontvangenis met de moeder gemeenschap heeft gehad. Het enige voorwerp van de in de §§ 1708 e.v. B.G.B. bedoelde vordering is een onderhoudsverplichting, geenszins een verklaring van vaderschap.

De zogenaamde vordering tot vaststelling van vaderschap, welke in meerbedoelde §§ van het B.G.B. geregeld is, is geenszins een « staats » vordering, doch een onderhoudsvordering (Unterhaltsklage), waarvoor het vermoede vaderschap (verwekkerschap) slechts voorwaarde is.

Zulke vordering komt overeen met de vordering tot onderhoud, welke artikel 340b B.W. aan het natuurlijk kind toekent tegen hem, die gedurende het wettelijke tijdvak van de ontvangenis gemeenschap heeft gehad met zijn moeder, welke vordering evenmin strekt tot vaststelling in rechte van de afstamming, doch alleen berust op het waarschijnlijke vaderschap.

Een vonnis, waarbij zodanige vordering wordt toegewezen is in genen dele in strijd met de Belgische Internationale Openbare Orde.

In afwezigheid van enig wederkerigheidsverdrag tussen België en de West-Duitse Bondsrepubliek omtrent het gezag en de tenuitvoerlegging van vonnissen moet de Belgische Rechter, behalve de vijf punten, genoemd in artikel 10 van de wet van 25 Maart 1876, ook ambtshalve de grond van de zaak onderzoeken.

Zo naar Duits als naar Belgisch Internationaal Privaatrecht is ten gronde terecht de Duitse wet toegepast. Terwijl de Duitse Rechter immers de Duitse wet diende toe te passen als zijnde de nationale wet van de Duitse moeder van het kind (artikel 21 Einführungsgesetz zum B.G.B.), behoorde ook

naar Belgisch Internationaal Privaatrecht de Duitse wet als zijnde de nationale wet van het kind te worden toegepast.

Königseder t/ De Deyne.

Gezien de stukken, o.m. het bij verstek tegen geïntimeerde door de Rechtbank van Eerste Aanleg te Kortrijk, Burgerlijke Kamer met drie rechters, op 9 Januari 1953 gewezen vonnis;

Overwegende dat geïntimeerde, hoewel behoorlijk gedagvaard, geen pleitbezorger heeft gesteld;

Overwegende dat de vordering strekt tot het verkrijgen van het verlof tot tenuitvoerlegging van een vonnis, op 30 Juni 1949 gewezen door het Kanton-gerecht te Nürnberg (D.), waarbij geïntimeerde veroordeeld werd om als vader overeenkomstig § 1717 Bürgerliches Gesetzbuch van het natuurlijk kind Königseder Ernst Werner Deter, aan dit laatste (vertegenwoordigd door het Jeugdambt) en aan zijn voogd, zekere sommen als onderhoudsrente te betalen.

Overwegende dat de eerste rechter de vordering tot verlening van het verlof tot tenuitvoerlegging niet ontvankelijk heeft verklaard, oordelend dat het bedoelde vonnis indruist tegen de Belgische Internationale openbare orde, daar dit vonnis overeenkomstig de Duitse wetgeving het vaderschap van geïntimeerde vaststelt in een geval, dat *niet* valt onder de twee enige gevallen, waarin het onderzoek naar (en dus gedwongen erkenning van) het natuurlijk vaderschap in België krachtens artikel 340a B.W. is toegelaten, in strijd dus met het principiële verbod van het onderzoek naar het vaderschap, dat in België van internationale openbare orde is;

Overwegende dat de vreemde nationale wet, die een tot het personeel statuut behorend rechtsinstituut zoals de afstamming vermag te regelen, weliswaar moet wijken voor een Belgisch wetsvoorschrift, dat van internationale openbare orde is;

Overwegende dat de eerste rechter ten onrechte heeft geoordeeld dat de Duitse wet ten deze en het vonnis, dat er op steunt, strijdig zijn met de Belgische internationale openbare orde;

Overwegende dat in België alleen die voorschriften van Internationale Openbare Orde zijn, die een beginsel bekrachtigen, dat de Belgische wetgever als wezenlijk beschouwt voor de in België gevestigde morele, politieke en economische ordening der maatschappij (Verbr., 4 Mei 1950, Pas. 1950, I, 624 en nota 2);

Overwegende dat bedoeld Duits vonnis weliswaar steunt op gemeenschap met de moeder gedurende de conceptieperiode, terwijl artikel 340a B.W. het onderzoek naar het vaderschap alleen toelaat in geval van bezit van staat van natuurlijk kind en in geval van schaking, opsluiting of verkrachting;

Overwegende echter dat, sinds de Belgische wetgever van 1908 teneinde rekening te houden met de belangen van het natuurlijk kind zowel als met die van de vader en van de familie, waarvan deze het hoofd is, het onderzoek naar het vaderschap — al weze het ook maar in twee wel bepaalde gevallen — heeft toegestaan, men niet meer kan inzien waarom de vreemde wetgeving, die dit onderzoek ook in andere door de Belgische wetgever niet voorziene gevallen toelaat, strijdig zou zijn met de Belgische Internationale Openbare Orde (advies advocaat-generaal Hayoit de Termicourt, vóór Verbr. 30 Maart 1941, Pas. 1941, I, 87; De Vos : Le Problème des Conflits de Lois, T. I, n° 163, p. 204-205);

Overwegende dat een harmonische ontwikkeling der

internationale gemeenschap vergt, dat de Internationale Openbare Orde aan de toepassing van het persoonlijk statuut slechts de strikt noodzakelijke perken stelt;

Overwegende dat te meer, wanneer zulk natuurlijk vaderschap reeds gerechtelijk is vastgesteld in den vreemde, de Belgische Internationale Openbare Orde zich zeker niet verzet tegen de erkenning en de tenuitvoerlegging van zulk vonnis hier te lande (De Vos, op. cit., n° 165);

Overwegende ten slotte dat geïntimeerde ongehuwd was op het ogenblik van de verwekking van het kind, zodat het Duitse vonnis ook niet strijdig is met de artikelen 335 en 342a B.W., die wél van Internationale Openbare Orde zijn (Ber. Brussel, 19 Maart 1952, Pas. 1953, II, 18);

Overwegende dat — zelfs indien men, zoals de eerste rechter deed, in de voor de Duitse rechter ingestelde vordering en in het hierop gevolgde Duitse vonnis een werkelijk onderzoek naar het vaderschap zou willen zien — men dan *nog* zou moeten verklaren dat zulk vonnis niet strijdig is met de Belgische Internationale Openbare Orde;

Overwegende echter dat de voor de Duitse rechter ingestelde vordering geen eigenlijk onderzoek naar het vaderschap betreft;

dat het vonnis van de eerste rechter steunt op een verkeerde rechtskundige benaming van het Duitse rechtsinstituut, dat door de §§ 1708 en vlg. B.G.B. wordt geregeld;

Overwegende dat in de eerste plaats de juiste aard behoort te worden nagegaan van de rechtsovereenkomst, die door de §§ 1708 en vlg. B.G.B. wordt geregeld, en te onderzoeken welke de werkelijke betekenis is van het vonnis, waarvan het verlof tot tenuitvoerlegging wordt gevraagd;

Overwegende dat uit dit onderzoek blijkt dat, hoewel § 1718 B.G.B. en dienvolgens het bedoelde vonnis de term « vader » gebruiken, bedoelde rechtsovereenkomst niet strekt tot een eigenlijk onderzoek naar het natuurlijk vaderschap in de zin van artikel 340a B.W., maar integendeel behoort tot de door artikel 340b geregelde techniek van de onderhoudsovereenkomst op grond van waarschijnlijk vaderschap (De Vos, op. cit., n°s 145, 149 en 155; Brussel, 26 Maart 1949, Pas. 1951, III, 53; Perroud in Clunet 1931, 1046, onder Colmar 27 Januari 1931);

Overwegende dat, terwijl artikel 340a B.W. er toe strekt een *werkelijke* natuurlijke vaderlijke afstamming vast te stellen, § 1717 B.G.B. enkel een *vermoeden* bedoelt van zogenaamd « vaderschap », nl. een vaderschap, dat tussen het natuurlijk kind en de vader geen enkele band van bloedverwantschap, afstamming, noch erfrecht bij versterf doet ontstaan (§ 1589, lid 2, B.G.B.; Ennecerus-Kipp-Wolff : Lehrbuch des Bürgerlichen Rechts, § 95; H. Lehmann : Deutsches Familienrecht, 1948, blz. 217; G. Holleaux : Filiation paternelle en droit allemand, suisse et français, Rev. Internat. de Droit comparé 1953, n° 3, p. 477-479; P. Leclercq : Loi du 6 avril 1908, Commentaire n° 30, et id. Travaux Parlementaires, n° 93, p. 118-119; A. Roux : Condition juridique des enfants naturels dans la C. C. allemande, Paris, 1902, p. 57 et s.; Halewijnck Michel : La recherche de la paternité naturelle en Allemagne, Bruxelles, 1906, p. 31 et 978);

Overwegende dat § 1717 B.G.B. immers onder de hoofding « Vermoeden van vaderschap » bepaalt dat « als vader van het natuurlijk kind in de zin van de §§ 1708 tot 1716 (hetzij de artikelen die de *onderhoudsplicht* regelen) geldt; hij, die gedurende de conceptieperiode gemeenschap heeft gehad met de moeder »;

dat het enig voorwerp van de in de §§ 1708 en vlg. B. G. B. bedoelde vordering en het enige wat bij toekenning van de vordering kracht van gewijsde zal hebben, is : een onderhoudsverplichting, geenszins een verklaring van vaderschap;

dat met andere woorden de zogenaamde vordering tot vaststelling van vaderschap in het B. G. B. (de « Vaterschaftsklage », eigenlijk : « Unterhaltsklage ») geenszins een vordering van staat is, doch een louter onderhoudsvordering, waarvan het vermoede natuurlijke vaderschap slechts voorwaarde is;

dat zulke vordering overeenstemt met de onderhoudsvordering, welke artikel 340b B. W. aan het natuurlijk kind toekent tegen hem, die gedurende de wettelijke conceptieperiode gemeenschap heeft gehad met zijn moeder, vordering, welke eveneens de afstamming niet gerechtelijk vaststelt, doch berust op het waarschijnlijke vaderschap;

Overwegende dat een vonnis, dat zulke vordering toewijst, niets inhoudt dat strijdig is met de Belgische Internationale Openbare Orde;

Overwegende dat, in afwezigheid van enige wederkerigheidsverdrag tussen België en de West-Duitse Bondsrepubliek in zake het gezag en de tenuitvoerlegging van vonnissen, het Hof, benevens de vijf punten, genoemd in art. 10 van de wet van 25 Maart 1876, ook de grond der zaak moet onderzoeken, dit alles ambtshalve (Pouillet : Manuel de Droit international privé belge, uitg. 1947, n° 495, blz. 622; Rép. Prat. de Droit Belge, V°, Exequatur, n° 72-74);

Overwegende dat het bedoelde Duitse vonnis uitvoerbaar is in Duitsland en wordt voorgebracht in uitvoerbare uitgifte (Vollstreckbare Ausfertigung), afgeleverd en eigenhandig ondertekend door de griffier van het Kantongerecht Nürnberg, zijnde deze handtekening gelegaliseerd;

Overwegende dat de rechten der verdediging werden geëerbiedigd;

Overwegende dat de Duitse rechter zich ook niet uitsluitend op grond van nationaliteit van de eiser bevoegd heeft verklaard; dat de betrekkingen, waarop de vordering steunt, immers plaats hadden in Duitsland, waar ook verweerder zijn woonplaats had;

Overwegende dat tenslotte het wettenconflict, dat bestond door de verschillende nationaliteit van het kind, dat de Duitse nationaliteit bezit, en van zijn verwekker, die Belg is, behoorlijk werd opgelost;

Overwegende dat, zo naar Duits als naar Belgisch Internationaal Privaatrecht, ten gronde terecht toepassing werd gemaakt van de Duitse wet;

dat immers, terwijl de Duitse rechter de Duitse wet diende toe te passen als nationale wet van de Duitse moeder van het kind (artikel 21 van de inleende wet tot het B. G. B.), naar Belgisch Internationaal Privaatrecht ook de Duitse wet diende te worden toegepast als nationale wet van het kind;

Overwegende dat immers, voor zover men de vordering zou willen aanmerken als strekkend tot een eigenlijk onderzoek naar het vaderschap (des neen), naar Belgisch Internationaal Privaatrecht het conflict tussen de Duitse persoonlijke wet van het kind en de Belgische persoonlijke wet van de vader — onder voorbehoud van de Belgische Internationale Openbare Orde — diende te worden opgelost ten gunste van de nationale wet van het kind (Verbr., 30 Maart 1941, Pas. 1941, I, 86; zie nochtans De Vos, op. cit., n° 159, blz. 199-200, en Spanoghe : Revue crit. de Jur. Belge, 1950. Examen de Jurisprudence, n° 35, p. 363, die

beiden de voorkeur geven aan de belangen van de wettelijke familie, vertegenwoordigd door de vader);

Overwegende dat, waar het in feite gaat om een vordering tot levensonderhoud, steunend op een vermoeden van vaderschap, d.w.z. om een vordering van persoonlijk statuut (De Vos, op. cit., n° 148), bij dewelke de belangen van de wettelijke familie niet in het geding zijn en bij dewelke het sociaal doel van de wet ongetwijfeld is de verdediging van de belangen der zwakkere partij, het kind, diens nationale wet zeker de voorkeur verdient boven de nationale wet van de vader (De Vos, op. cit., n° 158, p. 198);

Overwegende dat meergenoemd Duits vonnis ook ten gronde geen aanleiding geeft tot weigering van het verlof tot tenuitvoerlegging;

Overwegende dat de subsidiaire vordering van appellanten, strekkende tot gedeeltelijke uitvoerbaarverklaring, zonder voorwerp is;

Overwegende nochtans dat appellanten ten onrechte betaling vorderen van een som van 220,50 D.M. of 2.319 (en niet 3.319) B. fr. wegens kosten van bevalling; dat in de voorgebrachte uitvoerbare uitgifte van het Duitse vonnis dd. 30 Juni 1949 daarvan geen sprake is;

Overwegende dat appellanten ook ten onrechte, benevens de som van 110,50 D.M. of 1.312,75 B. fr. om de drie maand, tot het kind zijn zestiende jaar zal hebben voleindigd (en niet « bereikt »), nog een som vragen van eveneens 110,50 D.M. of 1.312,75 B. fr. « vanaf zijn geboorte tot op heden »;

dat het bedoelde vonnis zulke bijkomende som niet toekent en alleen betekent, dat het toegestane onderhoudsgeld voor de periode van 12 Juni 1948 (geboorte van het kind) tot 21 Juni 1948 (datum waarop de Duitse muntstandaard werd gewijzigd), d.i. gedurende de eerste negen dagen, zal dienen te worden berekend tegen een driemaandelijks rente, niet van 110,50 D.M., maar van 110,50 of 11,05 fr.;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 Juni 1935;

Wijzende bij verstek tegenover geïntimeerde;

Gehoord de heer Vermeulen, eerste advocaat-generaal, in zijn afwijkend advies;

Alle andere besluiten verwerpende als ongegrond;

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk en gegrond; doet het bestreden vonnis te niet en, opnieuw wijzende, verklaart de oorspronkelijke vordering ontvankelijk en gedeeltelijk gegrond met de terechtwijziging, hier omschreven;

Zegt voor recht dat het door het Amtsgericht Nürnberg op 30 Juni 1949 gewezen vonnis in België zal kunnen worden tenuitvoer gelegd;

Veroordeelt dienvolgens geïntimeerde om aan appellanten q.q. een per kwartaal vooruit te storten onderhoudsrecht te betalen van driemaandelijks 1.312,75 fr., zijnde de tegenwaarde van 110,50 D.M., dit vanaf de geboorte van het kind (12 Juni 1948) tot dat het kind zijn zestiende levensjaar zal hebben voleindigd, met dien verstande nochtans dat de rente gedurende de periode van 12 Juni 1948 tot 21 Juni 1948 dient berekend tegen een driemaandelijks som van 131,27 fr., zijnde de tegenwoordige van 11,05 D.M., in plaats van 1.312,75 fr.;

Veroordeelt hem ook tot de betaling van de kosten van het Duitse geding;

Ontzegt het meergevorderde als ongegrond;

Veroordeelt geïntimeerde tot de kosten van beide aanleggen.

NOOT: Buiten de in bovenstaand arrest aangehaalde literatuur en rechtspraak, verg. men artikel 9 van het wetsontwerp tot invoering van een eenvormige Beneluxwet Internationaal Privaatrecht (Verdrag 11 Mei 1951) en de toelichting op dit artikel van het verslag van de studiegcommissie (zie R. W. 1951-1952, kol. 1164).

BURGERLIJKE RECHTBANK TE VEURNE

2e Kamer. — 26 Januari 1954.

Voorzitter: M. Van Acker.

O. M.: M. Decuyper.

Advocaten: Mrs. Versteede, de Spot en Van Hee.

Boedelscheiding. — Taak van de tot het doen van vereffening en verdeling benoemde notaris.

De tot het doen van vereffening en verdeling benoemde notaris heeft tot taak als daadwerkelijke vereffenaar een volledig ontwerp van vereffening op te maken op grond van de door hem van partijen gevraagde en verkregen inlichtingen en bescheiden; hij is aldus verplicht deze inlichtingen en bescheiden te onderzoeken ten einde de gegrondheid van eventuele bezwaren na te gaan en er in het ontwerp van vereffening een oplossing aan te geven.

De artikelen 976, lid 1, en 977 Rv. laten geen twijfel over omtrent de opdracht van de aangestelde notaris-vereffenaar: hij moet een eigenlijk ontwerp van vereffening opmaken, waarin hij aan eventuele betwistingen persoonlijk en vrij zijn eigen oplossing geeft, en bovendien moet hij een afzonderlijk proces-verbaal opmaken van de tegen dit ontwerp gerezen bezwaren.

Indien de notaris geen ontwerp van vereffening heeft opgemaakt, kan de Rechtbank zich niet in zijn plaats stellen; de taak van de Rechtbank bestaat er alleen in het ontwerp, zo het op bepaalde punten wordt betwist, te herzien en eventueel te bekrachtigen of te verbeteren.

De Poorter t/ De Smet.

Gezien het door deze Rechtbank op tegenspraak tussen partijen gewezen vonnis van 9 Mei 1950, geboekt, waarbij wordt bevolen dat zal overgegaan worden tot de werkzaamheden van rekening, vereffening en verdeling van de huwgemeenschap, bestaan hebbende tussen de echtgenoten Gustaaf De Poorter, overleden te Veurne, de 5e Augustus 1936, en Stephanie De Smet, overleden te Zevekote, op 15 Januari 1950, alsmede van hun nalatenschappen;

Gezien de akte van pleitbezorger tot pleitbezorger van 7 Januari 1952, geboekt, behelzende dagvaarding om voor deze Rechtbank te verschijnen en er toe strekkende de akte van vereffening en verdeling, opgesteld door Meester Buurmans, notaris te Veurne, te wijzigen in de zin van de door aanlegger geformuleerde bezwaren;

Overwegende dat de aangestelde notaris door de Rechtbank afgevaardigd werd om over te gaan tot de hierboven bedoelde vereffening en verdeling;

Overwegende dat zijn opdracht er in bestaat als daadwerkelijke vereffenaar een volledig ontwerp van vereffening op te maken op grond van de door hem

van partijen gevraagde inlichtingen en bescheiden; dat hij aldus gehouden is deze inlichtingen en bescheiden te onderzoeken ten einde de gegrondheid van de gebeurlijke betwistingen na te gaan en er een oplossing aan te geven in het ontwerp van vereffening;

Overwegende dat de artikelen 976, lid 1, en 977 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering geen twijfel overlaten nopens de uit te voeren opdracht van de aangestelde notaris-vereffenaar; dat hij een eigenlijk ontwerp van vereffening dient op te stellen, waarin hij aan de betwistingen persoonlijk en vrij zijn eigen oplossing geeft en daarenboven een afzonderlijk proces-verbaal dient op te stellen met de bezwaren tegen dit ontwerp (cfr. De Pape, T. IX, n° 1032-1039; Rép. Prat., T. XIII, V^o Successions, n° 1333 en geciteerde jurisprudentie);

Overwegende dat in onderhavig geval de aangestelde notaris deze voorschriften niet heeft nageleefd en namelijk geen ontwerp heeft opgemaakt, zoals voorgeschreven door artikel 976, lid 1, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering; dat de Rechtbank zich niet in de plaats mag stellen van de notaris; dat de taak van de Rechtbank er enkel in bestaat het ontwerp, zo het op bepaalde punten wordt betwist, te herzien en gebeurlijk te bekrachtigen of te verbeteren;

Overwegende dat bij afwezigheid van een regelmatig ontwerp de Rechtbank niet over de nodige elementen beschikt om deze taak te vervullen en derhalve de partijen opnieuw behoren te worden verwezen vóór de notaris-vereffenaar;

Gelet op de artikelen 2, 30, 34, 35, 36, 37, 40, 41 en 68 der wet van 15 Juni 1935;

Om deze redenen:

De Rechtbank, wijzend in burgerlijke zaken in eerste aanleg, op tegenspraak tussen partijen en alle verdere of strijdige besluiten afwijzend;

Gehoord de heer G. De Cuyper, procureur des Konings, in zijn advies;

Verwijst partijen opnieuw voor Meester Buurmans, notaris te Veurne, aangesteld bij vonnis van deze Rechtbank van 9 Mei 1950, om over te gaan tot de daarin bepaalde vereffening en verdeling, en om meer bepaaldelijk aldaar een regelmatig ontwerp van verdeling te zien opmaken, ten einde verder te worden gehandeld zoals naar rechte.

Legt de kosten van deze procedure ten laste van de boedel.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

3e Kamer. — 17 November 1953.

Alleen rechtsprekend rechter: M. Bervoets.

O. M.: M. Hernould.

Advocaten: Mrs Marinus en Koll.

Wedereis. — De ontvankelijkheid daarvan niet afhankelijk van de ontvankelijkheid van de hoofdeis.

De ontvankelijkheid van de wedereis is niet afhankelijk van de ontvankelijkheid van de hoofdeis, wanneer de wedereis zijn oorzaak vindt in het tergend en roekeloos karakter van de hoofdeis. Deze mening vindt steun in de artikelen 37 en 38 van de wet op de bevoegdheid.

C t/ L. en v. W.

Advies van het O. M.

Overwegende dat aanlegster thans zelf en terecht besluit tot de niet-ontvankelijkheid van haar eis bij gebrek aan hoedanigheid van beheerder van dhr R. op het ogenblik van de dagvaarding;

Overwegende dat de Rechtbank op 9 Februari 1953 aan aanlegster bevolen heeft ter zitting van 17 Maart 1953 de in dit vonnis aangehaalde feiten te bewijzen; dat zij naliet dit te doen;

Overwegende dat de vordering tot opeising dan ook niet alleen niet ontvankelijk en niet gegrond, maar bovendien nog roekeloos is; (zie nadere argumentatie: besluiten L.);

Overwegende dat de wedereis van L., wegens tergend en roekeloos geding gegrond voorkomt;

Overwegende dat aanlegster ten onrechte aanvoert, dat deze wedereis wegens niet ontvankelijkheid van de hoofdeis niet ontvankelijk zou zijn;

Overwegende dat de ontvankelijkheid van de wedereis niet afhankelijk is van die van de hoofdeis, wanneer de wedereis zijn oorzaak vindt in het tergend en roekeloos karakter van de hoofdeis; dat die oplossing trouwens bekrachtigd wordt door de bepaling van art. 37 der Wet op de Bevoegdheid; (Van Lennep, Burg. Procesrecht I bl. 92, 93), dat in dat geval de niet-ontvankelijkheid van de hoofdeis de reden van de toekenning der gevorderde schadevergoedingen en toekenning der bij wedereis gevorderde schadevergoeding kan zijn;

Vonnis

Gezien de stukken van het geding, o.m. de geboekte en hieraangehechte inleidende dagvaarding, betekend door deurwaarder Jules Scharpé te Antwerpen op 30 Januari 1951 en 1 Februari 1951;

Aangezien tweede verweerder, alhoewel behoorlijk gedagvaard, geen pleitbezorger heeft gesteld binnen de door de wet bepaalde termijn;

Aangezien vaststaat dat R. de hoedanigheid van beheerder niet bezat op het ogenblik der dagvaarding;

Aangezien het dus onbetwistbaar en onbetwist is dat de eis van C. niet ontvankelijk was;

Aangezien ook vaststaat dat na het tussenvonnis van 9 Februari 1953 de aanlegster in gebreke is gebleven de haar opgelegde bewijzen te leveren;

Aangezien het in feite dus duidelijk is, dat de eis van aanlegster ongegrond was en enkel werd ingegeven door de wens de verweerder, wedereiser, te belletten zijn recht uit te oefenen en dit optreden schade heeft veroorzaakt aan verweerder, schade welke billijk mag geschat worden op 5.000 fr.;

Aangezien aanlegster, verweerder op wedereis, akkoord is om haar eis als niet ontvankelijk te beschouwen, maar uit die omstandigheid afleidt dat de wedereis van L. niet ontvankelijk zou zijn;

Aangezien echter de omstandigheid, dat de rechtspleging van C. niet geldig is, niet belet dat partij L. verplicht is te verschijnen en zij te dier gelegenheid het recht had een wedereis in te leiden door besluiten;

Aangezien de rechtspraak (zie Brussel 24-12-1907 B.J. 1908 bl. 154) aanneemt dat ontvankelijkheid van de wedereis niet afhangt van de ontvankelijkheid van de hoofdeis;

Aangezien die oplossing trouwens geboden is door de artikelen 37 en 38 der Wet op de Bevoegdheid (Van Lennep, Procesrecht I, bl. 92, 93);

Om deze redenen,

(5.000 fr. schadevergoeding).

CORRECTIONELE RECHTBANK TE BRUSSEL

8 April 1954.

Voorzitter : M. Teirlinck.

Rechters : M.M. Tollebeek en Moretus Plantin.

O. M. : M. Peereboom.

Advocaten : Mrs Vanparijs en Corduant.

Wegenverkeer. — Autobestuurder en bestuurder van een voertuig op rails.

Wanneer een autobestuurder zijn wagen zodanig heeft geplaatst, dat een voertuig op rails niet voldoende ruimte had voor een gemakkelijke doortocht op het spoor (overtreding van artikel 58, 3°, van het Algemeen Verkeersreglement), heeft een trambestuurder geen overtreding gepleegd, daar voormelde autobestuurder hem omtrent de doorgangsmogelijkheid in dwaling heeft gebracht, wijl de trambestuurder kon en mocht veronderstellen, dat de autobestuurder zijn wagen reglementair had geplaatst. Laatstgenoemde draagt derhalve de gehele verantwoordelijkheid voor het ongeval.

O. M., Sabbe en Mij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel, b.p. t/ Jordens en S. M. Centracom.

Gezien de beroepen, ingesteld door het Openbaar Ministerie bij akten betekend op 19 Februari 1954, door Sabbe en de Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel bij akten van 12 Februari 1954 en door Jordens en de S. M. Centracom bij akten van Maandag 15 Februari 1954 tegen een vonnis van de Rechtbank van politie te Brussel dd. 4 Februari 1954, hetwelk op tegenspraak Jordens C. veroordeelt tot een geldboete van 15 frank, gebracht op 300 frank bij toepassing van artikel 1 van de wet van 5 Maart 1952 of 3 dagen vervangende gevangzitting, Sabbe Roger tot een geldboete van 35 frank, gebracht op 700 frank bij toepassing van artikel 1 van voormelde wet of acht dagen vervangende gevangzitting en tot de kosten jegens de openbare partij, belopende in het geheel de som van 46,50 frank voor de eerste en 124 frank voor de tweede;

de tweede burgerlijke verantwoordelijk verklaart voor de boete en hoofdelijk aansprakelijk voor de kosten, ten laste gelegde van de eerste, haar ondergeschikte;

de vierde hoofdelijk aansprakelijk verklaart voor de kosten, ten laste gelegd van de derde, haar ondergeschikte;

De verantwoordelijkheid verdelend : 2/3 ten laste van Sabbe en 1/3 ten laste van Jordens;

Veroordeelt Jordens C. te betalen aan de burgerlijke partij de som van 615,33 frank als schadevergoeding, alsook de gerechtelijke intresten en 1/3 der onkosten jegens voornoemde partij; de tweede gedaagde burgerlijk en hoofdelijk verantwoordelijk verklaart voor deze laatste veroordelingen;

Op grond dat :

de eerste : op 28 Augustus 1953 te Brussel artikel 58, 3°, van het K. B. van 1 Februari 1934 heeft overtreden;

de tweede : burgerlijk verantwoordelijk is voor voormelde overtreding, door de eerste gepleegd;

de derde : artikel 6, lid 6, van het K. B. van 27 Januari 1931 heeft overtreden;

de vierde : burgerlijk verantwoordelijk is voor de veroordeling tot de kosten, ten laste van Jordens, haar ondergeschikte, gelegd;

Aangezien de beroepen regelmatig zijn naar de vorm en tijdig ingesteld;

Ontvangt genoemde beroepen en, recht doende :

Overwegende dat het ten laste van de verdachte Jordens gelegde feit bewezen is gebleven, zoals het door de eerste rechter bewezen werd verklaard; dat inderdaad uit de elementen van het dossier blijkt dat deze verdachte zijn wagen niet derwijze heeft stilgehouden, dat de doortocht van het voertuig op rails gemakkelijk kon geschieden;

Overwegende dat het ten laste van de verdachte Sabbe gelegde feit niet is bewezen gebleven; dat inderdaad uit de verklaring van Jordens blijkt dat de botsing is gebeurd bijna op het ogenblik dat hij zijn wagen stilhield, zodat niet is bewezen dat de verdachte Sabbe de stremming van het verkeer tijdig heeft kunnen waarnemen om zijn voertuig tot staan te kunnen brengen;

Overwegende overigens, dat in casu de « stremming van het verkeer » zich bepaalde tot de uiterste linker-achterhoek van Jordens' wagen, die zich hoogstens enkele centimeters te dicht bij het spoor bevond, daar de tramwagen feitelijk niet op de vrachtwagen is gebotst, maar er langs heeft geschuurd;

Overwegende dienvolgens, dat door zijn wagen aldus te plaatsen, Jordens de trambestuurder in dwaling heeft gebracht betreffende de doorgangsmogelijkheid, daar Sabbe kon en mocht veronderstellen dat de andere weggebruiker zijn wagen reglementair zou hebben geplaatst;

Overwegende dat de straf ten laste van de verdachte Jordens wettelijk is, doch niet oordeelkundig werd aangepast aan de aan de zaak eigen uitzonderlijke bestanddelen;

Om deze beweegredenen :

.....

Doet het vonnis waartegen beroep te niet en, opnieuw rechtdoende ten gronde :

Veroordeelt Jordens Constant tot een boete van 25 frank wegens overtreding van artikel 58, 3° van het K. B. van 1 Februari 1934;

Spreekt Sabbe Roger Daniël vrij en ontslaat hem van vervolging zonder kosten;

Stelt de Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer buiten de zaak zonder kosten; enz.

NOOT : Verg. o.a. Hof Brussel, 20 Februari 1953, R. W. 1952-1953, 1780.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE ANTWERPEN

8e Kamer. — 16 Januari 1954.

Alleenrechtsprekend rechter : M. Rubens,
ondervoorzitter.

O. M. : M. Dillen.

Adv. : Mrs L. Rombaut en J. Mertens de Wilmars.

Stedebouw. — Begrip « bouwen ». — Bevoegdheid van de Gemeente ten aanzien van nijverheidsaansluitingen met het spoorwegnet. — Begrip « constructies of gebouwen » in Gemeente. — Bouwreglement. — Niet-ontvankelijkheid van de vordering van het O. M. tot afbraak en herstel van de vroegere toestand.

Ook de N.M.B.S. is onderworpen aan de wetgeving in zake Stedebouw.

De aanleg van een spoorverbinding kan niet als een « bouwen » worden beschouwd; « bouwen » veronderstelt immers de samenvoeging van de materialen der verschillende onderdelen van een ge-

bouw; zulks is niet het geval bij de aanleg van een particuliere nijverheidsaansluiting met het spoorwegnet.

De bedoeling van de wetgever bij de verbodsbepaling van art. 18 van het Wetsbesluit van 2 December 1946 betreffende de Stedebouw is uitsluitend geweest te voorkomen dat voortijdige werken in strijd zouden blijken met het in voorbereiding zijnde plan; dit kan niet gezegd worden van een aansluiting, die vanzelf zal verdwijnen, indien ooit tot afschaffing van de hoofdlijn mocht worden overgegaan.

De bij elkaarstorting van afval van bouw materiaal tot vorming van een zogenaamde loskade kan evenmin als een « bouwen » worden beschouwd.

De zorg om te waken over de veiligheid, de geriefelijkheid en de gezondheid van de openbare wegen brengt mede de bevoegdheid van de gemeente om te verbieden constructies en gebouwen te bouwen langs de wegen zonder haar voorafgaande toelating. De gemeente is bevoegd dit verbod uit te vaardigen over haar geheel grondgebied.

De gemeente is bevoegd de nijverheidsaansluitingen, die op haar grondgebied worden aangelegd, te controleren; zulke aansluitingen kunnen immers van aard zijn om de openbare veiligheid te schaden en het verkeer ernstig te hinderen.

De nijverheidsaansluitingen zijn slechts aan het politietoezicht van de Staat onderworpen wat de aansluiting zelf betreft; voor het overige zijn zij onderworpen aan het politietoezicht van de Gemeente.

De wetsbepalingen dat de spoorwegen deel uitmaken van de openbare wegen (Wet van 25 Juli 1891) sluit niet uit, dat de Gemeente regerende bevoegdheid heeft ten aanzien van particuliere spoorwegen. Artikel 16 van de wet van 25 Juli 1891 bepaalt immers uitdrukkelijk dat deze wet niet van toepassing is op de nijverheidsaansluitingen, die derhalve niet tot de openbare wegen behoren.

De Gemeentebouwreglementen steunen op art. 78 van de Gemeentewet, het Decreet van 14 Dec. 1798 en de Wet van 16-24 Augustus 1790.

De door het Bouwreglement vereiste toelating om te bouwen moet worden onderscheiden van de goedkeuring van de plans der bouwwerken, voorgeschreven bij art. 90/8° Gemeentewet.

De omschrijving « constructies of gebouwen » in het onderhavige Gemeente-Bouwreglement stemt overeen met het begrip « bouwen » in het Wetsbesluit van 2 December 1946; een spoorwegaansluiting kan daarom niet als een « constructie » in de zin van het Bouwreglement worden beschouwd.

De vordering van het O.M. tot veroordeling van verdachte tot afbraak en herstel van de vroegere toestand, steunend op de artikelen 161 en 189 Sv., is niet ontvankelijk : artikel 27 van het Wetsbesluit van 2 December 1946 bepaalt dat de Rechter het herstel zal bevelen, indien dit herstel door de Minister van Openbare Werken of door zijn afgevaardigde wordt verzocht; alleen dezen zijn bevoegd het herstel te vorderen.

O.M. en Gemeente Hoboken b.p. t/ Bulens.

Aan wie wordt ten laste gelegd dat hij

A. bij inbreuk op de artikelen 18, 27 en 31 van het Wetsbesluit van 2 December 1946, betreffende Stedebouw op het grondgebied, omschreven bij het Besluit van de Regent van 1 Februari 1945, waarbij tot het opmaken van een algemeen of bijzonder plan van aan-

leg wordt besloten, gebouwd, afgebroken of wederopgebouwd heeft zonder voorafgaande geschreven en uitdrukkelijke toelating van de Minister van Openbare Werken of van zijn afgevaardigde.

Bij samenhang :

B. bij inbreuk op de artikelen 11 en 115 van het gemeentelijk bouwreglement der gemeente Hoboken, zonder voorafgaande geschreven toelating van het College van Burgemeester en Schepenen op welke grond en op welke afstand ook van de openbare weg afsluitingsmuren, constructies of gebouwen van welke aard ook heeft gebouwd, herbouwd, veranderd, hersteld of afgebroken.

Overwegende dat blijkens proces-verbaal n° 4755 van de Politie te Hoboken op 3 December 1952 werd vastgesteld dat personeel van de N.M.B.S. een aanvang had gemaakt met de uitvoering van werken, nodig om een spoorverbinding met het particuliere eigendom van verdachte aan te leggen;

Dat blijkens proces-verbaal n° 2263 van 12 Juni 1953 van de Politie te Hoboken werd vastgesteld dat eveneens een spoorlijn van 70 meter lengte werd aangelegd op het particuliere eigendom van verdachte en dat de aansluiting met de sporen van de N.M.B.S. praktisch verwezenlijkt werd;

Dat bovendien blijkens proces-verbaal van 14 Mei 1953 van de Politie te Hoboken werd vastgesteld dat verdachte een zogenaamde loskade had aangelegd, samengesteld uit aarde, afval van bouwwerk en stukken betonnen palen, bevloerd met oude betonnen platen, en deze loskade de volgende afmetingen heeft : 38 m. lang, 15 m. breed en 2,60 m. hoog;

Overwegende dat verdachte de juistheid van deze vaststellingen niet ontkent;

Dat hij, wat de spooraansluiting betreft, bij herhaling in de loop van de jaren 1949-1950 een verzoek aan het College van Burgemeester en Schepenen van de gemeente Hoboken heeft gericht om toelating te bekomen tot het uitvoeren van de nodige werken, maar steeds op een weigering is gestuit; dat hij thans verklaart tot de uitvoering van de werken toch te zijn overgegaan, omdat hij tot de bevinding is gekomen dat hij de toelating van de gemeente-overheid niet moest aanvragen;

Dat, wat de aanleg van de loskade betreft, nooit enige toelating is aangevraagd, noch aan de Minister van Openbare Werken noch aan het College van Burgemeester en Schepenen van de gemeente Hoboken, dat verdachte hier ook beweert zulke toelating niet te moeten aanvragen;

Overwegende dat ter zitting van 19 December 1953 op verzoek van het Openbaar Ministerie en met instemming van verdachte de omschrijving van de feiten als volgt werd aangevuld : « Verdacht dat hij te Hoboken, Kanton Antwerpen, tussen 1 April 1953 en 12 Juni 1953 :

A. Bij inbreuk op de artikelen 18, 27 en 31 van het Wetsbesluit van 2 December 1946 betreffende Stedebouw, op het grondgebied omschreven door het besluit van de Regent van 1 Februari 1945, waarbij tot het opmaken van een algemeen of bijzonder plan van aanleg wordt besloten, gebouwd, afgebroken of wederopgebouwd heeft, ontbost of het reliëf van de grond aanzienlijk gewijzigd heeft door graven of aanaarden zonder voorafgaande geschreven en uitdrukkelijke toelating van de Minister van Openbare Werken of zijn afgevaardigde :

Bij samenhang :

B. Bij inbreuk op de artikelen 11 en 115 van het Gemeentelijk Bouwreglement van de gemeente Hobo-

ken, zonder voorafgaande geschreven toelating van het College van Burgemeester en Schepenen, op welke grond en op welke afstand ook van de openbare weg, afsluitingsmuren, constructies of gebouwen van welke aard ook, gebouwd, herbouwd, veranderd, hersteld of afgebroken heeft, graafwerken of funderingswerken heeft uitgevoerd, putten van welke aard ook gebouwd, hersteld of te niet gedaan heeft. »

Overwegende dat verdachte ter zitting heeft verklaard op deze gewijzigde en aangevulde telasteleggingen vrijwillig te verschijnen;

A. Wat de telastelegging A. betreft :

Overwegende dat artikel 18 van het Wetsbesluit van 2 December 1946 verbiedt op het grondgebied van de gemeenten, die aan de regeling van Stedebouw onderworpen zijn, te bouwen, af te breken, weder op te bouwen, te ontbosten of het reliëf van de grond aanzienlijk te wijzigen zonder voorafgaande toelating van de Minister van Openbare Werken;

Overwegende dat bij besluit van de Regent van 1 Februari 1945 werd besloten tot het opmaken van een algemeen plan van aanleg en van speciale plannen van aanleg voor het grondgebied van de gemeente Hoboken, waarop de werken werden uitgevoerd;

In verband met het aansluitingsspoor :

Overwegende dat verdachte opwerpt dat dit artikel te deze niet op de nijverheidsaansluiting met het spoorwegnet van de N.M.B.S. van toepassing is,

1°) omdat uit niets zou blijken dat deze tijdelijke wet iets heeft willen wijzigen aan de wettelijke regeling van de politie en exploitatie der spoorwegen en de bevoegdheden, die aan het Ministerie van Verkeerswezen zijn gegeven, heeft willen verminderen;

2°) Omdat de aanleg van een spoorverbinding niet onder het begrip « bouwen » valt;

Overwegende dat de opwerping onder 1° ongegrond is in de mate dat men aanneemt dat ook het beheer van de N.M.B.S. aan de wetgeving in zake Stedebouw onderworpen is; dat daaromtrent geen twijfel kan bestaan gezien de algemene bewoordingen, waarin de wet is gesteld (zie ook de uiteenzetting van de beginselen van de Secretarissen-Generaal in hun Besluit van 12 September 1940, betreffende de samenstelling van de Hoge Raad van Stedebouw — Besluit van de Regent van 31-5-1948 — het wetsontwerp van de organieke wet op de Stedebouw van 23-10-1946 (Parl. Bescheiden n° 266 van 29-10-1946);

Dat trouwens zonder de medewerking van de N.M.B.S. in ons land geen doelmatige politiek van wederopbouw denkbaar is;

Dat de opwerping onder 2°) volkomen gegrond is;

Dat de aanleg van een spoorverbinding niet als een bouwen kan worden beschouwd;

Dat « bouwen » de samenvoeging veronderstelt van de « materialen » der verschillende onderdelen van een gebouw; dat deze voorwaarde bij de aanleg van een particuliere nijverheidsaansluiting met het spoorwegnet niet verwezenlijkt is; (cf. Arrest Hof van Verbreking van 2-8-1954, Pas. 1954, I, 349, Arrest n° 746 van de Raad van State van 16-2-1951);

Overwegende dat bovendien een strafwet in beperkte zin dient te worden verklaard;

Overwegende dat de bedoeling van de wetgever bij de verbodsbepaling in art. 18 uitsluitend was, te voorkomen dat voorbarige werken in strijd zouden blijken met het plan, dat in voorbereiding is; dat dit niet kan gezegd worden van deze aansluiting, vermits

zij vanzelf zal verdwijnen, indien ooit in de toekomst tot de afschaffing van de hoofdlijn mocht worden overgegaan;

Overwegende dat niet bewezen, noch beweerd wordt dat door het aanleggen van deze spoorwegaansluiting het reliëf van de grond aanzienlijk werd gewijzigd;

Overwegende dat derhalve een inbreuk op art. 18 van het Wetsbesluit van 2-12-1946 door het aanleggen van de spoorverbinding niet bewezen is;

In verband met de zogezegde loskade :

Overwegende dat deze zogenaamde loskade in feite een opeenhoping is van stukken beton, afval van bouwwerken en aarde en een lengte heeft van 38 m., een breedte van 15 m. en een hoogte van 2,60 m.;

Dat zulke bij elkaarstorting van afval van bouw-materiaal evenmin als een bouwen kan worden aangezien;

Dat evenwel verdachte het reliëf van zijn grond op aanzienlijke wijze heeft gewijzigd door aanaarding; dat deze wijziging aanzienlijk is, gezien de afmetingen, die deze opeenhoping heeft aangenomen;

Dat verdachte zich vruchteloos beroept op de beslissing van de Bestendige Deputatie der Provincie Antwerpen van 21 October 1949, waarbij hem toelating werd verleend op zijn erf goederen op te stapelen tot een hoogte van 3 meter, dat er ten deze klaarblijkelijk geen sprake is van goederen, maar hoofdzakelijk van grond, die er bestendig zal blijven liggen;

Overwegende dat de telastlegging A. derhalve bewezen is, wat betreft de zogenaamde loskade :

Wat de telastlegging B. betreft :

Overwegende dat artikel 11 van het Gemeentelijk Bouwreglement van de gemeente Hoboken verbiedt op welke grond en op welke afstand ook van de openbare weg afsluitingsmuren, constructies of gebouwen van welke aard ook te bouwen, te herbouwen, te veranderen, te herstellen of af te breken, graaf- of funderingswerken uit te voeren, putten van welke aard ook te bouwen, te herstellen of te niet te doen;

Overwegende dat verdachte opwerpt :

a) Wat de spoorverbinding betreft :

Dat, wanneer de regeling van een materie door de wetgever een stelselmatig, volledig en sluitend geheel vormt, verdere regeling op dit stuk krachtens de algemene beginselen van het bestuursrecht aan de gemeentebesturen verboden is;

Dat daaruit volgt dat het gemeentebestuur ter zake van nijverheidsaansluitingen bij het spoor geen regelende bevoegdheid heeft;

Overwegende dat de zorg om te waken over de veiligheid, de geriefelijkheid en de gezondheid van de openbare wegen aan de gemeente-overheid de bevoegdheid verleent te verbieden constructies en gebouwen te bouwen langsheen de wegen zonder hare voorafgaande toelating, en dit verbod zich zelfs uitstrekt tot de constructies van de Staat, opgericht in de « onder dienstbaarheid gestelde zone » langsheen de spoorwegen (Cass. 14-10-1889, Pas. I, 306).

Overwegende dat de gemeentebesturen eveneens de bevoegdheid hebben hetzelfde verbod uit te vaardigen over heel de oppervlakte van hun gebied (cf. Belg. Jud. 1864, p. 1282, Wilkin Voirie, Construction et Urbanisme, p. 229, n° 105);

Dat het derhalve onjuist is te beweren dat de gemeente-overheid geen bevoegdheid zou hebben de

nijverheidsaansluitingen, die op haar grondgebied worden aangelegd, te controleren; dat zulke aansluitingen toch van aard kunnen zijn om de openbare veiligheid te schaden en het verkeer grotelijks te hinderen;

Dat de nijverheidsaansluitingen enkel aan het politietoezicht van de Staat onderworpen zijn voor wat de aansluiting zelf betreft, en voor het overige aan het politietoezicht van de gemeente-overheid onderworpen zijn (Pand. Belges V° Chemin de fer Industriel n° 19-22-23);

Overwegende dat het argument, door verdachte ontleend aan de wettelijke bepaling, dat de spoorwegen deel uitmaken van de openbare wegen (wet van 25 Juli 1891), en waarbij dan verder beweerd wordt dat de gemeente geen regelende bevoegdheid zou hebben ter zake van « private wegen per spoor » niet kan worden aanvaard :

Dat immers de wet van 25 Juli 1891 in haar art. 16 uitdrukkelijk bepaalt dat deze wet niet van toepassing is op de nijverheidsaansluitingen, die derhalve niet tot de openbare wegen behoren;

Dat het eveneens onjuist is, dat art. 11 van het Gemeentebouwreglement zou steunen op art. 90, 8° der Gemeentewet; dat het bouwreglement van een gemeente steunt op art. 78 van de Gemeentewet, het decreet van 14-12-1789 en de wet van 16, 24 Augustus 1790 (Wilkin : Voirie, Constructions et Urbanisme, n° 105, blz. 224);

Dat de bouwtoelating, vereist door art. 11 van het Bouwreglement, dient te worden onderscheiden van de goedkeuring van de plans der bouwwerken, voorgeschreven bij art. 90, 8° van de Gemeentewet;

Overwegende dat dus eindelijk dient te worden onderzocht of het aanleggen van een nijverheidsaansluiting met het spoorwegnet begrepen is onder de « Werken », waarvan de uitvoering bij art. 11 van het Bouwreglement van de gemeente Hoboken van een voorafgaande toelating is onderworpen,

Dat hierboven reeds werd opgemerkt dat het uitgevoerde werk niet als een « bouwen » kan worden aangezien :

Dat het evenmin als een « constructie » kan worden beschouwd in de zin, aan dit begrip gegeven in het Gemeentebouwreglement; dat weliswaar een « spoorweg » door De Page, t. V, n° 640 als voorbeeld van een « constructie » wordt aangehaald, maar zulks geschiedt, waar deze rechtsgeleerde verklaart welke goederen « onroerend zijn uit hun aard », dat ook in dezelfde gedachtengang een « gasmeter » als voorbeeld van constructie en onroerend uit zijn aard wordt genoemd en niemand zal beweren dat het plaatsen van een gasmeter aan een voorafgaande toelating van de gemeente-overheid onderworpen is;

Dat inderdaad ook de Pand. Belges v° Constructions n° 1 « de spoorwegen » onder het begrip « constructions en général » brengen, maar dit argument zonder waarde is, vermits onder n° 2 wordt gezegd : « on entend plus spécialement par constructions les ouvrages de maçonnerie et autres édifices tenant au sol »;

Dat deze citaten er op wijzen, dat het begrip « constructie » voor zeer ruime en tevens beperkte uitlegging vatbaar is;

Dat dan moet worden nagegaan, welke betekenis aan dit woord in het Bouwreglement werd gegeven;

Dat er in dit opzicht kan op gewezen worden, dat het woord constructie als synoniem van « gebouw » wordt gebruikt, vermits het reglement luidt : « constructies of gebouwen van welke aard ook »;

Dat het reglement genoemd wordt « Politie-reglement betreffende de bouwingen en woningen »;

Dat er in het Reglement zelf sprake is van « bouwvallige constructies » en van ontruiming van bouwvallige constructies door de bewoners (artikelen 112-113);

Dat er bovendien kan op gewezen worden, dat het Gemeente-Bouwreglement uitgevaardigd werd in samenwerking met en op verzoek van de Provinciale Directeur van Wederopbouw; dat ingevolge dit verzoek Antwerpen en schier alle aangrenzende gemeenten éénzelfde bouwreglement hebben goedgekeurd;

Dat zulks er op wijst dat de diensten van Stedebouw zich de hulp van de plaatselijke overheid hebben willen verzekeren om te voorkomen, dat er zou gebouwd worden in strijd met het Wetsbesluit van 2 December 1946 en het begrip « bouwen » in dit Wetsbesluit overeenstemt met de omschrijving « constructies of gebouwen van welke aard ook te bouwen », die in het Bouwreglement voorkomt;

Dat derhalve de spoorwegaansluiting niet als een constructie in de zin van art. 11 van het gemeentelijk Bouwreglement kan beschouwd worden;

Overwegende dat niet beweerd noch bewezen wordt dat graaf- of funderingswerken werden uitgevoerd;

Overwegende dat derhalve de « aanleg van de spoorwegaansluiting » onder toelating van het College van Burgemeester en Schepenen geen inbreuk op art. 11 van het gemeentelijk Reglement uitmaakt;

Overwegende dat er ten overvloede nog kan op gewezen worden dat de Heer Gouverneur van de Provincie in zijn brief van 10 Mei 1951, 4de Afd. n° 607/001, gericht aan het College van Burgemeester en Schepenen te Hoboken, na de aanvraag van verdachte en de weigering van het gemeentebestuur aandachtig te hebben onderzocht, zich als volgt uitdrukt :

« 1) ...

2) ...

3) van bouwwerken in de werkelijke betekenis van het woord is er geen spraak en derhalve is art. 90, 8° der Gemeentewet hier niet van toepassing; ook is geen enkele aanduiding voorhanden, welke er toe leidt de essentie van de urbanisatiewetgeving op zichzelf in dit geval van toepassing te verklaren »;

Dat dit advies ontegensprekelijk de zienswijze van de Rechtbank bevestigt en bovendien invloed kan hebben op de beslissing van het administratief beroep, door verdachte tegen de weigering van het College van Burgemeester en Schepenen der gemeente Hoboken ingeluid en waarover, voor zover de Rechtbank bekend, nog niet is beslist;

b) Wat de zogezegde loskade betreft :

Overwegende dat deze opeenhoping van grond en afvalmateriaal evenmin als een constructie of gebouw, noch als graaf- of funderingswerk kan worden beschouwd;

Recht doende op tegenspraak,

Verwijst de Rechtbank verdachte wegens de telastlegging A. wat de zogezegde loskade betreft, tot een geldboete van 26 fr. en tot de kosten van het proces;

Spreekt hem vrij van het telastgelegde feit A., in zover dit feit betrekking heeft op de spoorwegaansluiting;

Spreekt verdachte vrij van het hem ten laste gelegde feit B.;

Wat betreft de mondelinge vordering van het Openbaar Ministerie, strekkende tot de afbraak en herstelling van de plaatsen in hun vroegere toestand, steunend op de artikelen 161 en 189 van het Wetboek van Strafvordering :

Overwegende dat deze vordering niet ontvankelijk is;

Dat het Wetsbesluit van 2 December 1946 in zijn artikel 27 bepaalt dat de rechter nog het herstel van de overtreding zal bevelen, indien dit herstel door de Minister van Openbare Werken of door zijn afgevaardigde wordt gevraagd;

Dat in de uiteenzetting van de beginselen van het besluit van de Secretarissen-Generaal dd. 12-9-1940, waarvan het Wetsbesluit van 2 December 1946 de bepalingen herhaalt (zie verslag aan de Regent, dat aan het Wetsbesluit voorafgaat) uitdrukkelijk wordt bepaald : « De Commissaris-Generaal of zijn afgevaardigde alleen zijn bevoegd om eventueel het herstel van de overtreding te eisen. »

Overwegende dat zulks nog meer blijkt uit het feit, dat het herstel niet noodzakelijk moet bestaan in het herstel van de goederen in hun oorspronkelijke staat, maar het de Minister van Openbare Werken vrij staat het herstel te beperken tot een gedeeltelijk en door hem voldoende geacht herstel.

Dat moest de vordering van het Openbaar Ministerie ontvankelijk zijn op grond van de artikelen 161 en 189 van het Wetboek van Strafvordering, dit zou leiden tot veroordelingen om goederen in hun oorspronkelijke staat te stellen terwijl de Minister van Openbare Werken zelf de algehele of gedeeltelijke sloping niet noodzakelijk acht;

Wat de vordering betreft van de burgerlijke partij :

Overwegende dat om dezelfde redenen als hierboven aangehaald de vordering van de burgerlijke partij niet ontvankelijk is in zover zij steunt op de telastlegging A. (cf. Arrest Hof van Beroep Brussel, 24-5-1952, Openbaar Ministerie en Gem. Brasschaat t/ Van Eeckhoven; Arr. Hof van Beroep Brussel, 24-5-1952, Openb. Ministerie en Gem. Brasschaat t/ Renty);

Dat in zover zij steunt op de telastlegging B. de Rechtbank onbevoegd is om van deze vordering kennis te nemen, gezien de vrijspraak van verdachte van dit feit;

Om deze redenen :

de Rechtbank;

Verklaart de vordering van het Openbaar Ministerie, steunend op de artikelen 161 en 189 van het Wetboek van Strafvordering, niet ontvankelijk;

Verklaart de vordering van de Burgerlijke partij eveneens niet ontvankelijk in zover zij steunt op de telastlegging A.;

Verklaart zich onbevoegd om van deze vordering kennis te nemen, in zover zij steunt op de telastlegging B.;

Verwijst de Burgerlijke Partij tot de door haar gemaakte kosten.

NOOT : De burgerlijke partij Gemeente Hoboken is van bovenstaand vonnis in hoger beroep gegaan.

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

3e Kamer. — 5 Maart 1953.

Voorzitter : M. de Smet.
 Rechters : M.M. van Hoorebeke en Aelterman.
 Referendaris : M. Cloquet.
 Advocaten : Mrs. Agneessens en Spotbeen.

Betrekkelijke bevoegdheid. — Verschillende rechter bij verkoopvoorwaarden en bij koopvoorwaarden aangewezen.

Wanneer de algemene verkoopvoorwaarden van hem, die waren te koop aanbiedt, een bepaalde betrekkelijk bevoegde rechter aanwijzen, doch degene aan wie het aanbod is gedaan, bij de aanvaarding algemene (koop)voorwaarden te kennen geeft, waarbij een andere betrekkelijk bevoegde rechter wordt aangewezen, en de verkoper tegen die koopvoorwaarden geen bezwaar heeft gemaakt, is eerstbedoelde rechter niet bevoegd.

N. V. Van Thuyne's Bouwmaterialen en Betonwerken
 t/ Henri Mahieu.

O. dat de vordering tot de betaling strekt van 56.461,85 f. als prijs van geleverde betontegels volgens facturen en tot betaling van interesten wegens verwijl op voormelde som;

O. dat verweerder terecht opwerpt dat de zittinghoudende Rechtbank *ratione loci* onbevoegd is;

O. dat de eiseres weliswaar op 27 Januari 1950 aan verweerder een prijsaanbod liet geworden, waarin duidelijk gedrukte algemene verkoopvoorwaarden voorkomen, luidende als volgt: «art. 11. — Voor alle »geschillen zijn de rechtbanken van Gent alleen bevoegd»;

doch overwegende dat de brief waarbij verweerder op 29 April 1950 aan eiseres zijn principieel akkoord op voormeld aanbod liet kennen zijnerzijds algemene voorwaarden vervat, aldus opgesteld: «4° - De ge»beurlijke betwistingen zullen beslecht worden alleen» lijk door het gerecht van Yper. - Ik aanvaard, in »geen geval, de bevoegdheid van een ander tribunaal »dat zou kunnen aangeduid worden door de leveran»cier. - 5° - Deze voorwaarden voorkomen, in alle »gevallen, deze bedongen door de leveranciers.»

O. dat die algemene voorwaarden van verweerder geen verkoop- doch wel koopvoorwaarden zijn;

dat zij deel uitmaken van de uitdrukkelijke voorwaarden, waarvan verweerder zijn aanvaarding heeft afhankelijk gesteld, op het aanbod van verkoop, uitgaande van eiseres;

O. dat eiseres de waar heeft geleverd zonder enig protest noch voorbehoud te hebben geuit tegen de aldus gestelde voorwaarde en derhalve dient te worden geacht ermee akkoord te zijn gegaan;

dat de zittinghoudende Rechtbank aldus onbevoegd is *ratione loci*;

Om deze redenen, de Rechtbank,

Makende melding dat...

Verklaart zich onbevoegd *ratione loci*, verklaart dienvolgens de vordering om die reden niet ontvankelijk en wijst ze als dusdanig van de hand;

Verwijst eiseres in de kosten.

VREDEGERECHT TE PEER

26 Januari 1954.

Rechter : M. Roelandts.
 Advocaten : Mrs. Hendrickx en Verhoeven.

1. **Handelshuur. — Betrekkelijk bevoegde rechter. —** Art. 29 van de wet van 30 April 1951 is alleen toepasselijk op vorderingen, die steunen op afdeling Ibis. — T.a.v. op afdeling I steunende vorderingen is art. 39 van de wet op de bevoegdheid van toepassing en dus de rechter van de woonplaats van verweerder bevoegd.

2. **Overeenkomsten. — De rechter mag de voor het geval van wanprestatie tussen de partijen overeengekomen schadevergoeding niet wijzigen.**

1. Artikel 29 van de Wet van 30 April 1951 op de handelshuurovereenkomsten is een uitzonderingsbepaling op de algemene regel van artikel 39 der Wet op de Bevoegdheid van 25 Maart 1876 en moet derhalve strikt worden uitgelegd. Artikel 29 voornoemd slaat uitsluitend op vorderingen, steunend op Afdeling II bis, d.w.z. op de bijzondere bepalingen omtrent handelshuurovereenkomsten, en niet op vorderingen, steunend op Afdeling I, houdende de regelen, welke gemeen zijn aan verhueringen van huizen en landerijen.

Indien de vordering steunt op deze Afdeling I, is de betrekkelijk bevoegde rechter de bij artikel 39 van de Wet op de Bevoegdheid bepaalde, d.i. die van de woonplaats van verweerder.

2. De bij de overeenkomst bedongen som als schadevergoeding wegens wanprestatie mag door de rechter niet verminderd of verhoogd worden (artikel 1152 B.W.), te meer wanneer partijen bij de overeenkomst uitdrukkelijk afstand hebben gedaan van het recht om zich te beroepen op artikel 1231 B.W.

Voets-Vangeneugden t/ P.V.P.A. Brouwerij Martens.

Gelet op de inleidende dagvaarding van deurwaarder A. Smeets te Peer dd. 28 October 1953, geboekt ingeschreven ter rolle onder nr 200;

Gelet op het vonnis bij verstek dd. 10 November 1953, geboekt;

Gelet op het exploit van verzet van deurwaarder Smeets A. te Peer dd. 30 November 1953, geboekt, ingeschreven ter rolle onder nr 200 en op de beweegredenen er in aangehaald;

Overwegende dat het verzet van eisders in verzet tegen voornoemd vonnis steunt op de ongegrondheid van de oorspronkelijke vordering, daar de gevorderde som niet verschuldigd is, en op de onbevoegdheid «ratione loci» van de rechtbank;

Overwegende dat het verzet regelmatig is naar den vorm en ontvankelijk;

Betreffende de bevoegdheid:

Overwegende dat de bevoegdheid «ratione loci» betwist wordt op grond van art. 29 der wet van 30 April 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van de handelszaak, waarin bepaald wordt dat de eisen op grond van «deze afdeling» evenals de daarmee samenhangende eisen, die mochten ontstaan uit de huur van een handelszaak, tot de bevoegdheid behoren van de Vrederechter van de plaats, waar het hoofdgebouw gelegen is: dat in casu het onroerend goed gelegen is te Zonhoven, d.i. buiten Ons rechtsgebied;

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

Overwegende anderzijds dat de bevoegdheid «ratione loci» in principe bepaald wordt door de woonplaats van verweerder (art. 39 der wet van 25 Maart 1876 op de bevoegdheid): dat dienvolgens art. 29 van voornoemde wet op de handelshuurovereenkomsten een uitzondering is op de algemene regel en derhalve strikt dient te worden uitgelegd;

Overwegende dat artikel 29 der wet van 30 April 1951 uitdrukkelijk bepaalt dat de Vrederechter van de plaats, waar het onroerend goed gelegen is, bevoegd is t.a.v. de «eisen ontstaan op grond van deze afdeling» dat is volgens artikel 1 dezer wet: «Afdeling IIbis van hoofdstuk II van Boek III, titel VIII van het Burgerlijk Wetboek», waarin o.a. geregeld wordt: de duur van de handelshuurovereenkomsten, de herziening daarvan; het geschikt maken van het gehuurde goed, de overdracht van de huur en de onderverhuur, de overdracht van het gehuurde goed, het recht op hernieuwing van de huurovereenkomst, de uitwinningvergoeding enz.;

Overwegende echter dat de oorspronkelijke vordering van eiseres, verweerder in verzet, niet gesteund is op genoemde «Afdeling», maar wel op de bepalingen van gemeen recht inzake huurovereenkomsten n.m.l. op art. 1728, 2° B.W. — bepalend dat de huurders op de bepaalde termijnen hun huurprijs moeten betalen — en op art. 1741 Burg. Wb., dat de ontbinding van het huurcontract voorziet, o.a. door het niet nakomen van de verplichtingen van de verhuurder en van de huurder ten opzichte van elkander;

Overwegende dat indien het geschil, tussen partijen ontstaan inzake handelshuurovereenkomst, door het gemeen recht beheerst wordt, de bepaling omtrent de bevoegdheid van een uitzonderlijke rechtsmacht dient geëerbiedigd te worden. (Rechtbank van 1e Aankleg Brussel, 23 Januari 1953, Tijdschrift van de Vrederechters, nrs 10/11 van 1953 blz. 328; dat daaruit blijkt dat art. 29 der wet van 30 April 1951 slechts slaat op eisen, ontstaan op grond van de afdeling IIbis betreffende de regelen, welke bijzonder betrekking hebben op de handelshuurovereenkomsten, en niet op die van afdeling I, betreffende de regelen die aan de huur van huizen en aan die van landeigendommen gemeen zijn, waarop het geschil in casu gesteund is;

Overwegende dat de woonplaats van de oorspronkelijke verweerders, thans eisers in verzet, te Hout-halen is, d.i. in Ons rechtsgebied;

Overwegende dat derhalve art. 39 der wet op de bevoegdheid van toepassing is op het onderhavig geval, dat bovendien artikel 46 van dezelfde wet, hetwelk de uitzonderingen opgeeft op de algemene regel, de huishuurgeschillen bedoelt in artikel 3/1° der wet van 25 Maart 1876, niet onder de uitzonderingen vermeldt;

Overwegende dat Wij dus wel degelijk bevoegd zijn ten deze;

Ten gronde:

Overwegende dat de achterstallige huur van 1.500 frank niet wordt betwist;

Overwegende dat eisers in verzet beweren, doch niet bewijzen, noch het bewijs door getuigen of andere rechtsmiddelen aanbieden, dat er geen schade van één maand geweest is en dat dienvolgens de schadevergoeding zou dienen herleid te worden tot de werkelijkheid;

Overwegende dat de schadevergoeding van 5.000 frank voortspruit uit de clausules VII en IX van het huurcontract dd. 13 Februari 1953, dat een contractueel vastgestelde schadevergoeding voor het geval een der partijen haar verbintenis niet nakomt

door de rechter niet mag verminderd of verhoogd worden (art. 1152 B.W.), te meer daar aaneisers in verzet uitdrukkelijk in de overeenkomst afstand hebben gedaan van het beroep op art. 1231 Burg. Wb.;

Overwegende dat de vordering tot schadevergoeding voortspruitend uit de bedingen van genoemd huurcontract, een bijkomende vordering is van de hoofdeis, steunende op het gemeen recht en dan ook de aard volgt van de hoofdeis, dat dienvolgens ook dit punt tot onze bevoegdheid behoort;

Om deze redenen,

Wij, Vrederechter, alle andere of tegenstrijdige besluiten verwerpend en rechtdoende op tegenspraak;

Gelet op de artikelen 2, 3, 4, 30, 34, 37 en 41 der wet van 15 Juni 1935, machtigen ambtshalve tweede eiseres in verzet om in rechte te staan;

Verklaren het verzet regelmatig en ontvankelijk, doch ongegrond;

Bekrachtigen het verstekvonnis dd. 10 November 1953 in zijn geheel en verwijzen aanleggers op verzet tot al de kosten van het geding, daaronder begrepen die van het verzet;

Verklaren het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, ondanks hoger beroep en zonder borgstelling.

VERDEGERECHT TE ANTWERPEN

4e Kanton. — 30 September 1953.

Rechter: M. Struyf.

Advocaten: Mrs Lefèvre-Valentin en Van Alsenoy.

Arbeidsongeval. — Toepasselijkheid van de Arbeidsongevallenwetten ook indien een autobestuurder door dronkenschap het ongeval veroorzaakt heeft.

In het algemeen bestaat er geen reden om een aan een arbeider door zijn schuld, onvoorzichtigheid of roekeloosheid overkomen ongeval niet als arbeidsongeval aan te merken, mits het is gebeurd in verband met zijn dienstbetrekking, gedurende zijn arbeidstijd en in de uitoefening van het verzekeringsplichtig bedrijf. Deze algemene regel geldt ook voor arbeidsongevallen, veroorzaakt door de zware schuld, de laakbare grote onvoorzichtigheid of de grove roekeloosheid van de arbeider.

Indien zoals in het onderhavig geval, een autobestuurder in verband met, in de loop van en in de uitvoering van zijn dienstbetrekking door zijn dronkenschap, doch niet door enig opzet het ongeval heeft veroorzaakt, vinden de arbeidsongevallenwetten toepassing.

S.G. d'Assurances et de Crédit Foncier t/ Bervoets.

Aangezien de vordering van aanlegster ertoe strekt onder alle voorbehoud, onder ontkenning van alle feiten niet uitdrukkelijk erkend en betwisting van hunne echtheid, te horen zeggen dat aanlegster niet gehouden is tot de betaling der vergoedingen, voorzien door de wet op de arbeidsongevallen, daar bedoeld ongeval veroorzaakt is door de zware fout van het slachtoffer, verweerder dienvolgens te horen veroordelen om aan aanlegster de som terug te betalen van 4.711,— fr. ten onrechte door haar betaald, dit alles betreffende het ongeval, aan verweerder overkomen op 3 Juli 1950 te Wilmarsdonck, terwijl hij in dienst van zijn patroon, Constant Verbist, een aan deze laat-

ste toebehorende vrachtauto in staat van dronkenschap bestuurde;

Aangezien de ontvankelijkheid van aanlegsters vordering door verweerder niet betwist is;

Aangezien ten gronde vaststaat dat op 3 Juli 1950 omstreeks 20 uur te Wilmarsdonck verweerder als autobestuurder in dienst van de genaamde Verbist Constant, in wiens rechten en verplichtingen aanlegster is gesteld, slachtoffer van een verkeersongeval is geworden;

Dat onbetwist is dat het ongeval is gebeurd bij het terugkeren uit Wespelaer, waar verweerder voor zijn werkgever voornoemd met diens vrachtwagen goederen had geleverd;

Dat evenmin ontkend wordt dat verweerder op het ogenblik der feiten dronken was en dat zijn dronkenschap grotendeels, zoniet uitsluitend oorzaak is geweest van het ongeval;

Aangezien aanlegster aanvoert dat een dergelijk ongeval dient te worden aangemerkt als te zijn opzettelijk uitgelokt door het slachtoffer en dat het derhalve geen aanleiding tot betaling van de wettelijke vergoeding kan geven; (Art. 20 der arbeidsongevallenwetten);

Aangezien verweerder daartegenover stelt dat de arbeidsongevallenwetten een «forfaitair» karakter hebben, dat zij de zware fout dekken, dat dienvolgens de dronkenschap in dit «forfait» begrepen is, vermits de gevolgen hiervan niet opzettelijk zijn teweeg gebracht;

Aangezien het ten deze vast recht is, dat er in het algemeen geen reden is om aan een arbeider door zijn fout, onvoorzichtigheid of roekeloosheid overkomen ongeval niet als arbeidsongeval aan te merken, indien het ongeval in verband met zijn dienstbetrekking, gedurende de werktijd en bij de uitoefening van het verzekeringsplichtig bedrijf is geschied;

Dat ook naar de vaste rechtsleer en jurisprudentie deze algemene regel uitgestrekt wordt tot arbeidsongevallen, welke door de zware fout, de laakbare zware onvoorzichtigheid of de grote roekeloosheid van de arbeider worden veroorzaakt (Delarivière en Namèche - Accidents du Travail nr. 56);

Dat uit de geschiedenis van de totstandkoming van de arbeidsongevallenwetten blijkt, dat een amendement van de Volksvertegenwoordiger Tonnelier, strekkende tot de gelijkstelling van dronkenschap met de opzettelijke fout van de getroffene in de zin van art. 20 voornoemd, verworpen werd;

Aangezien in casu vaststaat dat het bedoelde ongeval plaats greep in verband met, in de loop van en door het feit van de uitvoering van verweerders' dienstbetrekking en alleen bewezen is dat getroffene door zijn zware fout (dronkenschap), doch niet door enig opzet, het ongeval veroorzaakt heeft;

Aangezien derhalve de arbeidersongevallenwetten hier toepassing moeten vinden;

Aangezien partijen het niet eens zijn omtrent de gevolgen van meervermeld ongeval;

Dat ten deze verweerder over beiderzijdse verminderde gehoorscherppte klaagt, terwijl aanlegster het bestaan en verband van dit letsel met het ongeval volstrekt ontkent;

Dat blijkt uit de aangifte van het ongeval dd. 4 Juli 1950 alsook uit de bestanddelen van het strafonderzoek enerzijds, dat verweerder vóór zijn ongeval goed hoorde, anderzijds dat hij op het ogenblik van het verhoor door de politie niet goed hoorde en dat hij op 5 Juli 1950 door Dr Kuiper te Zandvliet onderzocht werd in verband met de doofheid, waarover hij klaagt;

Dat de hieronder omschreven maatregel Ons dan ook als nodig, alleszins als nuttig voorkomt;

Om deze redenen,

Recht doende op tegenspraak;

Verklaren de vordering ontvankelijk;

Recht doende ten gronde;

Zeggen voor recht dat het vermelde ongeval, aan verweerder op 3 Juli 1950 te Wilmarsdonck overkomen, een arbeidsongeval is in de zin van artikel 1 der arbeidsongevallenwetten.

POLITIËRECHTER TE PEER

19 Mei 1953.

Rechter: M. Roelandts.

Advocaat: Mrs Aerts.

Voortgezet misdrijf. — Verjaring. — Verjaringstermijn van het feit, waarop de zwaarste straf is gesteld. — Correctioneel misdrijf. — Verwijzing door de politierechter naar de Procureur des Konings.

Voor een voortgezet misdrijf, d.w.z. een misdrijf bestaande uit verschillende handelingen, die ieder op zichzelf een misdrijf opleveren, doch voortspruiten uit één en hetzelfde opzet, is er maar één vervolging, één verjaring en één bestraffing.

Het is voldoende, dat één der feiten niet verjaard is om een veroordeling te verrechtvaardigen. De verjaringstermijn is die van het misdrijf, waarop de zwaarste straf is gesteld.

Indien het feit een misdrijf is, waarop een correctionele straf is gesteld, moet de politierechter de zaak naar de Procureur des Konings verwijzen (artikel 160 Sv.).

O. M. en Dreesen t/ Camp.

Overwegende dat de ten laste van verdachte gelegde feiten een samengesteld misdrijf uitmaken en meer bepaaldelijk een voortgezet misdrijf, daar er verschillende handelingen zijn, die elk op zich zelf een misdrijf uitmaken en tevens spruiten uit één en hetzelfde opzet;

Overwegende dat voor een voortgezet misdrijf er maar één vervolging, één verjaring en één bestraffing is;

Overwegende dat het volstaat bij de samengestelde misdrijven, bestaande uit verschillende feiten, opleverende eendaadse samenloop of omdat zij spruiten uit één en dezelfde opzet, dat bepaalde feiten niet onder de verjaring vallen om de veroordeling te rechtvaardigen (Cass., 8 Juli 1935, P. 1935, I, 315) en de verjaring, die dient te worden toegepast, die is van het misdrijf, waarop de zwaarste straf is gesteld (Cass., 23 October 1950, P. 1951, I, 93);

Overwegende dat het eerste ten laste van verdachte gelegde feit een misdrijf oplevert, dat bestraft wordt met een correctionele straf, en dat de publieke vordering, volgende uit dit wanbedrijf, verjaart na drie volle jaren; dat het eerste feit in casu het misdrijf uitmaakt met de zwaarste straf; dat dus de verjaring van 3 jaar dient te worden toegepast voor de twee ten laste gelegde misdrijven, n.l. het wanbedrijf en de overtreding, die samen één samengesteld misdrijf uitmaken;

Overwegende dat krachtens artikel 157 Wetboek van

Strafvordering de Vrederechter als politierechter kennis neemt van de overtredingen;

Overwegende dat indien het feit een misdrijf is, dat een correctionele straf medebrengt, de Rechtbank de partijen naar de Procureur des Konings verwijst (artikel 160 Wetboek van Strafvordering);

Overwegende dat zulks het geval is in dit geding;
Om deze redenen:

Verklaart zich onbevoegd ratione materiae; verwijst tevens de partijen naar de Procureur des Konings;

Kosten ten laste van de Staat;

En rechtdoende over de eis van de burgerlijke partij, enz.

WERKRECHTERSRAAD TE GENT

Kamer voor Werklieden. — 9 Oktober 1953

Voorzitter: M. Deprez

Leden: M. Van Landschoot en M. Plasschaert

Arbeidsovereenkomst. — Bewijslast. — Leurhandel. —
Geen aansprakelijkheid van de werkgever jegens de werknemer voor de geldboete, tot dewelke deze veroordeeld is wegens overtreding van de reglementering van de leurhandel.

Wanneer de verweerder betwist dat de eiser in zijn dienst was, rust de bewijslast hieromtrent op de eiser.

De werkgever is slechts dan aansprakelijk voor betaling van de geldboete, waartoe zijn ondergeschikte veroordeeld is, wanneer zulks uitdrukkelijk in de wet bepaald is. Dit is niet het geval ten aanzien van geldboeten wegens overtreding van de reglementering van de leurhandel, daar enerzijds het K.B. van 28 November 1939 zulks niet bepaalt en anderzijds de persoonlijke strafbaarheid van de meester wegens de door zijn ondergeschikte begane overtreding elk idee van burgerlijke aansprakelijkheid uitsluit.

Franssens t/ Van de Perre en P.V.B.A. Merly.

Aangezien de vordering, ingeleid bij exploit van deurwaarder Jean De Clercq te Gent, de dato 1953, de 16 September voor eerste en 17 voor tweede, er toe strekt verweerdere te horen verwijzen tot betaling van 1.000 fr. met de gerechtelijke intresten en de kosten van het geding.

Aangezien eiseres in dienst was van eerste of tweede verweerder als leurster van deur tot deur; dat zij wegens overtreding van het K.B. van 28 November 1939 tot reglementering van de leurhandel werd bekeurd, daar zij niet in het bezit was van de vereiste leurkaart; dat zij op grond van deze overtreding veroordeeld werd tot een geldboete van 1.000 fr.; dat zij de terugbetaling vordert der betaalde boete;

Aangezien tweede verweerder aanvoert dat eiseres niet in zijn dienst was; dat eiseres het tegendeel niet bewijst noch aanbiedt zulks te doen;

Aangezien de werkgever slechts aansprakelijk is voor de betaling der geldboete, wanneer dit door een uitdrukkelijke bepaling voorgeschreven is; dat zulke bepaling voorkomt in zekere wetten (zie b.v. art. 23 van de wet van 14 Juni 1921 op de arbeidsduur; art. 22 van de geordende wetten op de Vrouwen- en Kinderarbeid; art. 6 van het Algemeen Verkeersreglement);

dat een dergelijke bepaling niet voorkomt in voormeld K.B. van 28 November 1939;

Aangezien trouwens volgens het K.B. van 28 November 1939 de aansteller persoonlijk strafbaar is zo hij zijn aangestelden laat leuren zonder leurkaart; dat de persoonlijke strafbaarheid van de aansteller wegens inbreuk van de aangestelde onverenigbaar is met de notie van burgerlijke aansprakelijkheid; dat de eis dus elke grondslag mist;

Om deze redenen,

Gelet op de artikelen 2, 37 en 41 der wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

Uitspraak doende bij verstek wat de eerste verweerder betreft en op tegenspraak wat de tweede verweerder betreft, stelt de tweede verweerder buiten de zaak, zegt dat de vordering ongegrond is;

Laat de kosten ten laste van eiseres.

BALIELEVEN

VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN

Algemene Vergadering te Bergen — 22 Mei 1954.

Nadat de Voorzitter, Stafhouder Ch. Boelens, de groeten en dankbetuigingen van het Verbond aan de Heer Stafhouder Marcel Houdart der Balie van Bergen had aangeboden, en de heer Stafhouder de woorden van welkom had toegestuurd, werd er overgegaan tot het uitspreken der lofrede ter ere van Stafhouder Paul Philippart van Luik.

De Heer Stafhouder Collignon zijnde onverwachts weerhouden, werd de lofrede afgelezen door Meester R. Janne.

Het woord wordt dan verleend aan Meester Jan Steyaert der Balie van Gent die de lofrede uitspreekt van Stafhouder Henri De Cock der Balie van Gent.

Meester Charles Gheude, advocaat bij het Beroepshof te Brussel en Lid der Commissie der psychiatrische afdeling der gevangenis van Vorst, geeft een merkwaardige uiteenzetting betreffende de rol van de advocaat voor de psychiatrische commissies.

Spreker doet uitschijnen dat de tussenkomst van de advocaat voortaan meer en meer op het idee van sociale aanpassing moet berusten in het kader van de jongste wetgeving van Sociaal Verweer. Na de voorgaande en de voorbereidende werken herinnerd te hebben, drukt Meester Gheude er op dat de advocaat ten slotte de voogd van zijn cliënt zou moeten zijn en het recht hebben in zijn belang al de beschermingsmaatregelen te nemen die een « zieke » nodig heeft.

Deze moderne opvatting opent een geheel nieuwe zienswijze over het strafrecht. — Om dit programma te verwezenlijken zijn de mogelijkheden nog verre van gunstig. Het aantal geneesheren gehecht aan de instellingen van Doornik en Rekem is ontoereikend; de samenleving der abnormalen en krankzinnigen is uiterst ongunstig; de afwezigheid van psychiatrische klinieken met speciale secties voor geïntoxiceerden is te betreuren; de gevallen waarin geen advocaat optreedt zijn zeer talrijk.

Meester Gheude wenst de tussenkomst van de Balies in 't algemeen te zien verscherpen met een meer uitgebreide organisatie ten einde in alle domeinen bijstand te kunnen verlenen aan de ongelukkigen die dank zij meer aandacht en zorgen een plaats in de samenleving zouden kunnen hernemen.

Er wordt beslist dat Meester Gheude zijn voordracht aan het Bureel van het Verbond zal mededelen waarna er eventueel een wens aan de Tuchtraden zal worden toegezonden.

De Commissie die door de Vergadering te Luik op 6 Februari l.l. was benoemd om verslag uit te brengen over «Het sociaal recht en de tussenkomst van de Balies», vraagstuk dat reeds aan een bespreking werd onderworpen te Gent, op 22 Maart l.l., gaf te kennen dat de omvang van het problema veel uitgebreider is dan het eerst werd voorzien. Bijgevolg wordt dit punt naar de volgende zitting verzonden.

De Voorzitter herinnert er aan dat het Verbond, binnen de zo kortst mogelijke tijd, een volledig ontwerp der wet over de uitoefening van het beroep van Advocaat, wenst voor te leggen aan de bevoegde commissie van het Parlement, doch dat het noodzakelijk is dat al de leden der Balies er kennis zouden van nemen. Na onderzoek zal de definitieve tekst dan medegedeeld worden. Reeds werd het ontwerp over de Tuchtraden in beroep goedgekeurd en ingediend.

Meester Marcel Dubru brengt verslag uit en geeft kennis van de reeds door het Verbond te voren opgestelde ontwerpen, doch hij stelt voor deze aan te vullen met een gedeelte betreffende het monopolium van het pleidooi en van de consultatie. Er wordt beslist het uitstekend verslag van Meester Dubru, te laten drukken om derwijze aan al de leden van het Verbond de gelegenheid te geven hun mening uit te drukken, zodat, na het verlof, de tekst van het wetsontwerp zou kunnen worden goedgekeurd.

Alvorens de zitting te sluiten geeft de Voorzitter kennis van het programma der Algemene Jaarlijkse Vergadering van 26-27 Juni aanstaande te Aarlen en de daaropvolgende samenkomsten in de Ardennen.

De Heer Stafhouder Calozet, doet nogmaals een oproep, per telegram, opdat de leden van het Verbond talrijk zouden opkomen. Zijn uitnodiging wordt warm gesteund en er wordt aan herinnerd dat eenieder voor 12 Juni het toetredingsbulletijn zou inzenden.

* * *

ROUWHULDE AAN STAFHOUDER HENRI DE COCK

*Mijnheer de Voorzitter,
Heren Stafhouders,
Mevrouwen, Mijnheren,
Geachte confraters,*

Ik heb bij deze eretaak die mij is opgelegd, slechts één schroom: dat de woorden die wij zo vaak gebruiken bij het huldigen van een duurzame afgestorvene, onvoldoende de uitzonderlijke kwaliteiten van deze zo eminente persoonlijkheid in gans hun rijkdom zou doen terugleven.

Voor de velen die hem hebben gekend, voor de gelukkigen die met hem hebben samengewerkt en de geprivilegieerden die hun vorming onder zijn leiding hebben ontvangen, blijft stafhouder Henry De Cock, de ongeëvenaarde kenner van ons recht, de vriendelijke confrater, de zorgzame patroon, maar vooral de hoogstaande persoonlijkheid, wiens edel karakter iedereen tot voorbeeld strekt.

Men kan zich inderdaad afvragen, wat het grootste geweest is in dit zo rijk gevulde leven: zijn wetenschappelijke faam als jurist, zijn beroepshoedanigheden als advocaat, of de manier waarop hij twintig jaren lang zijn groeiende lichamelijke hulploosheid met een evenzo stijgende levenskracht heeft gedragen.

Kleinzoon van Staatsminister d'Elhougne, vond hij in deze eminente voorouder een lichtend voorbeeld dat hij gans zijn leven met bewondering zon nastreven.

Toen zijn schitterende studies in 1902 te Gent waren voleindigd, liet Meester Henry De Cock zich inschrijven als advocaat stagist, werd medewerker van wijlen stafhouder Ligy en De Baets, en gedurende zes maanden van Meester Barboux te Parijs. De inschrijving op de tabel van de orde der advocaten bij het Hof van Beroep te Gent op 5 November 1906, was het begin van een der schitterendste loopbanen die de balie te Gent heeft gekend. Zij werd bekroond toen zijn confraters hem van 1938 tot 1940 de taak van stafhouder hebben toevertrouwd.

Vriendschappelijk en tegemoetkomend, gul en genegen met al wie hem ontmoette, was de oud-stafhouder De Cock één der meest welsprekende advocaten te Gent. Zijn rijke en vloeiende stijl stelde hij met geestdrift ten dienste zijner uitgebreide kennis.

Geen ander als hij, kon de meest verwarde zaak zo helder uiteenzetten, geen ander als hij bezat de kunst de waarheid te achterhalen en op overzichtelijke en accurate wijze te verklaren.

Hij verbaasde zowel de magistraten als zijn medewerkers en tegenstrevers, door zijn persoonlijke klare manier van voorstellen. Geen detail ging hij voorbij, maar alles was in zijn nota's en pleidooien derwijze geordend, dat de hoofdthesis onmiddellijk duidelijk werd.

Geen andere dan hij, vermocht het theoretisch recht van wetten en besluiten ten dienste te stellen der levende waarheid en rechtvaardigheid.

Toen de oorlog in 1914 ons land kwam teisteren, was hij één der eersten om zijn jonge loopbaan af te breken en zich als vrijwilliger aan te melden. Reeds in Augustus vertrok hij naar Engeland om zijn militaire vorming te voleindigen, werd nadien als tolk aan het hoofdkwartier van het Engels leger verbonden. Op het einde van de oorlog zou een zwaar ongeval in bevolen dienst, bij een Australisch regiment een ziekteproces bespoedigen, waardoor hij stilaan maar zeker, als een grote gebrekkige verder door het leven zou gaan. Toen de overwinning kwam was hij verbonden aan het hoofdkwartier te Calais om in 1919 met een vermelding op het dagorder, van legerdienst te worden ontslagen.

Met geestdrift hernam hij zijn activiteit aan de balie te Gent, werd hoogleraar aan de Rijkshogeschool, leraar aan de Ecole des Hautes Etudes, buitengewoon hoogleraar aan de Academie voor Internationaal Recht te Den Haag en Voorzitter van de Werkrechttersraad in Beroep te Gent.

Zijn lange samenwerking met «Le journal des tribunaux», zijn werken «Etudes sur la Convention Franco-Belge du 8 juillet 1899», verschenen in 1912 en «Le Contentieux Administratif» verschenen in 1936, vormen mede naast zijn professoraat en zijn activiteit aan de balie, het bewijs zijner hoogstaande wetenschappelijke onderlegdheid.

Al wie hem als confrater heeft gekend stond in bewondering voor deze grootmeester van de balie, maar wie het geluk had als jonge jurist door hem te worden gevormd, onderging daarbij nog vanaf de eerste dag de invloed van zijn levensmoed en van zijn morele kracht.

Met zorg en toewijding, heeft hij de vorming op zich genomen van talrijke advocaten. Zijn eerste bekommernis ging daarbij niet naar de ontwikkeling hunner juridische kennis. Ongetwijfeld leidde hij hen met vaste hand over de eerste moeilijkheden van hun juridische loopbaan. Maar zijn eretaak bestond er in, hun steeds die levenshoedanigheden voor te houden die hij zelf dagelijks beoefende: energie, nauwkeurigheid, toewijding, studie, zelfopoffering en nederigheid.

Welk een voorbeeld was hijzelf van al deze deugden. En dit niettegenstaande zijn gezondheidstoestand steeds meer en meer afbrokkelde tot hij in de laatste jaren van zijn leven kreupel geworden ook daarnaast nog bijna blind en doof was.

Maar géén lichamelijke nood kon zijn levensmoed aantasten. Steeds blij en opgeruimd, was er bij hem nooit een greintje verbittering te bespeuren. Nooit ontviel hem de minste klacht. In zijn geloof putte hij dagelijks de onontbeerlijke sterkte om met ootmoed en vertrouwen de last te dragen die hem was opgelegd. Waar anderen aan smart en ongeluk ten onder gaan, daar vond hij zelf een onuitputtelijke bron om de schitterende gaven van zijn geest en van zijn hart tot hun hoogste bloei te brengen.

Het heerlijke voorbeeld van deze zielegrootheid trouw in ons midden te bewaren, is voor ons een heilige plicht.

MEDEDELINGEN

VLAAMS RECHTSGENOOTSCHAP TE LEUVEN

Waarde Heer en Geacht Medelid,

Het Bestuur van het Vlaams Rechtsgenootschap (vereniging van de Vlaamse oud-studenten van de Rechtsfaculteit te Leuven) heeft de eer U uit te nodigen tot de *Algemene Vergadering*, die zal gehouden worden te Leuven, op *Zondag, 13 Juni* a.s. te 10.30 uur, in haar Gerechtszaal (ingang langs het Pauscollege). Op de dagorde staan de actuele problemen van de *Burgerlijke aansprakelijkheid van de automobilist* en van de *Verplichte aansprakelijkheidsverzekering in zake motorrijtuigen*. Zullen de bespreking inleiden de heren Raadsheer J. Rutsaert en Dr. juris J. Anciaux.

Nadien zal er gelegenheid zijn om samen te *lunchen*, in een restaurant van het centrum van de Stad. De prijs bedraagt (dienst inbegrepen, zonder drank) de som van 125 frank. Het Bestuur zou het ten eerste op prijs stellen de inschrijvingen in de eerst volgende dagen te mogen ontvangen, uiterlijk op 8 Juni e.k., door storting op de postrekening 1328.33 van het Vlaams Rechtsgenootschap, te Leuven.

Een aantal leden hebben hun *bijdrage voor 1954* reeds betaald, waarvoor het Bestuur hun hier zijn dank betuigt. De anderen zullen voorzeker niet nalaten, zonder uitstel, de som van 100 frank (50 frank voor hen die de Universiteit sedert niet meer dan vijf jaar verlaten hebben) over te schrijven op de postrekening n° 1328.33 van het Vlaams Rechtsgenootschap te Leuven. Al de ingeschreven leden zullen het Jaarboek 1954 ontvangen met de volledig tekst van de praeadviezen, het verslag van de vergadering en enkele artikelen over actuele juridische onderwerpen.

Aanvaard, Waarde Heer en Geacht Medelid, de hartelijke groeten van

HET BESTUUR :

Voorzitter
F. Collin.

Secretaris
G. Van Dievoet.

Leden :

J. Beuckelaers, P. Knapen, A. Pauwels, J. Rubbrecht,
Z. Van Hee, K. Van Tyghem.

De burgerlijke aansprakelijkheid van de automobilist door Raadsheer J. Rutsaert

Onze rechtspraak beantwoordt de vraag van de aansprakelijkheid van de automobilist met een strenge opvatting van de schuld ten aanzien van artikel 1382 B.W.; de Franse rechtspraak met een brede interpretatie van het schuldvermoeden van artikel 1384, lid 1. Daarentegen hebben verscheidene vreemde wetgevingen, o.m. in Nederland, Oostenrijk, Duitsland, Polen, Noorwegen, Italië, Zwitserland, Finland een oplossing gezocht in het treffen van een bijzondere regeling, door het invoeren van een schuldvermoeden ten laste van de eigenaar of houder van het voertuig. De weerhouden stelsels verschillen nochtans waar het gaat om het bepalen van de « aansprakelijke » persoon, van het toe te laten tegenbewijs en van het al dan niet forfaitair karakter van de vergoeding. Indien ten onzent op wetgevend gebied zou worden ingegrepen, doet zich een mogelijke oplossing voor in de uitbreiding van het stelsel van artikel 1385 B.W.

De verplichte aansprakelijkheidsverzekering in zake motorrijtuigen door Dr. juris J. Anciaux

Het huidige recht in België is wat dit betreft nog steeds in het beginstadium; de verplichte aansprakelijkheidsverzekering bestaat alleen voor het *bezdigid vervoer van personen* en voor het *vervoer van zaken*.

Het recht in wording kenmerkt zich door een strekking om een algemene verplichte aansprakelijkheidsverzekering in te voeren. Talrijke wetsvoorstellen of wetsontwerpen werden te dien einde ingediend. Het laatste *wetsvoorstel*, dat van 11 Mei 1954 door de heer Charpentier bij de Kamer der Volksvertegenwoordigers ingediend, steunt op het *verslag* dat door de heer Nossent namens de Commissie van Justitie in dato 4 Maart 1954 werd uitgebracht.

Daarenboven werd, in het bijzonder met het oog op het eenvormig maken van het recht in de drie landen, een *ontwerp van Beneluxverdrag* door de Belgisch-Nederlands-Luxemburgse studiegcommissie tot eenmaking van het recht opgesteld.

Ten slotte hebben de verzekeraars zelf hun medewerking verleend aan het tot stand komen van de *Internationale Kaart voor Autoverzekering* en de *internationale organisatie van Bureaux van Autoverzekeraars* ten einde de schaderegeling bij ongevallen door buitenlanders veroorzaakt te verzekeren.

TAALKUNDIGE KRONIEK

VERSCHEIDENHEDEN

De heer Maurice Rat heeft in zijn « Grammaire pour Tous » flinke bladzijden gewijd aan de moeilijkheden van de Franse taal. De klare methode waarmee hij de studie van zijn moedertaal vergemakkelijkt, treffen we opnieuw aan in

1° *Le participe et ses règles d'accord...* (1946), 70 blzz.

2° *Le verbe* (1946), 110 blzz.

3° *Pour écrire correctement* (1949), 118 blz.

(Paris, Editions Garnier Frères).

Deze werkjes bevatten teksten die de heer Rat uit zijn « Grammaire pour Tous » heeft gelicht. Hier en daar laste de auteur om meer duidelijkheid te bereiken belangrijke opmerkingen in. Genoemde boekjes zijn praktisch en zetten vooral de hoofdzaken uit de spraakkunst in het daglicht.

Bij velen is het ongetwijfeld opgevallen dat de heer Rat in zijn « Grammaire pour Tous » zich angstvallig scheen te beperken tot het spraakkunstig terrein. Hierdoor zal hij sommige veeleisende gebruikers enigszins ontgoocheld hebben. In een grammatica wensen vele het onweetbare aan te treffen. Dergelijke eisen zijn niet altijd gewettigd.

De heer Rat heeft duidelijk ingezien dat bij zijn spraakkunst nog een tweede werk behoorde. Deze leemte heeft hij aangevuld met twee voortreffelijke handboekjes:

1° *Petit dictionnaire des locutions françaises...* (1953), 200 blzz.

2° *Parlez Français* (1946), 118 blzz.

(Paris, Editions Garnier Frères).

Deze leidraden verdienen onze aandacht. In « Parlez Français » wijst de taalvorser op allerhande taalkundige onnauwkeurigheden, zoals: *aller en bicyclette, jusqu'aujourd'hui, je vous verrai aussitôt mon arrivée, il causait à un ami, en dépit que vous voyez*, enz.

Hij staat eveneens stil bij woorden, die honderden vaak verkeerdelijk bezigen: *adhérent-inhérent, aéromètre-aréomètre, agoniser-agonir, bourrer-bourreler, conséquent-considérable, exalter-exulter*, enz.

De heer Rat behandelt in zijn « Petit Dictionnaire » allerhande zegswijzen en uitdrukkingen. Daarenboven geeft de auteur de betekenis en de oorsprong aan van al dat taalkundig materiaal.

De verklaringen zijn doorgaans heel leerzaam en soms heel boeiend. In dit opzicht vestigen we de aandacht van onze lezers op zijn uitweidingen, over Franse taaleigenaardigheden, *avoir l'œil américain, battre froid à quelqu'un, s'embarquer sans biscuit, battre la chamade, trouver son chemin de Damas*, enz.

waarin de Franse geest zich openbaart op een scherpe of fijne manier.

* * *

De taalbeschouwer Rat, wiens belezenheid zeer uitgebreid is, verduidelijkt de inhoud van genoemde werkjes met welgekozen voorbeelden. De taalkundige schakeringen heeft hij grondig waargenomen en bevattelijk uitgelegd.

Heel vaak bestrijdt hij peuter-begrippen van een verouderde taalbeschouwing. In beide boekjes is de heer Rat er in geslaagd inlichtingen te verstrekken, die leiden tot een taalkundig zelfbewustzijn.

De gedachtenrijke inhoud stemt tot nadenken en zal velen onder ons er toe leiden, die taalkundige gidsen geregeld open te slaan.

Albert Blonrock.

TIJDSCHRIFTEN

Arresten en Adviezen van de Raad van State: November 1953.

Rechtspraak.

Tijdschrift voor Rechtsgeschiedenis - afl. 11 - 1954.

Jan den Tex, *Le procès d'Oldenbarnevelt (1618-1619) fut-il un meurtre judiciaire?* — André Vandenbossche, *Deux témoignages de l'application en Flandre française de l'ordonnance de 1670 en matière de suicide.*

De Gemeente - n° 52 - Maart-April 1954.

A. Stubbe, *Toneelzalen.* — Bescherming van de arbeid (K.B. 15 en 24-9-53). — Toepassing van de wet

op bescherming van de titel en het beroep van Architect. — M.P. Mast, *Ongevallen op de weg van het werk.* — M.R. Wilkin, *Enkele punten wat betreft de burgerlijke aansprakelijkheid van de gemeenten.* — Dr C. Ketelaer, *Bezoldiging van Burgemeesters en Schepenen.*

Tijdschrift voor Gemeenterecht - 5e afl. - Mei 1954.

Benoemingen. — Burgerlijke Stand. — Bezoldigingen. — Jaarverslag.

Arbitrale Rechtspraak - n° 401 - Mei 1954.

Rechtspraak.

Nederlands Juristenblad - afl. 22 - 29 Mei 1954.

Prof. Mr R.D. Kollewijn, *Nationalisatie door vreemde staten.* — Prof. Mr J.C. Van Oven, Prof. mr I.B. Cohen. — Mr A. Schenkelveld, *De zg. Velsers affaire in foro.* — Mr J. W. Bosch, *Rechtshistorisch Congres te Namen.*

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie - n° 4349 - 29 Mei 1954.

Y.D.C. van Duyn, *Wijziging van de Inkomsten-, Vermogens- en Vennootschapsbelasting.* (I). — Jhr Mr S. M.S. de Ranitz, *Ruzie-boedels.* — Prof. Mr J. Wiarda, *Overzicht van het goodwill-probleem in de Nederlandse privaatrechtelijke rechtspraak en literatuur, en enkele conclusiën daaruit; Corrigenda.* — Mr A.G. Lubbers Jr. *Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Bewijs en verjaring* (II).

Journal des Tribunaux - n° 4025 - 30 mai 1954.

Cyr Cambier, *L'illégalité pour cause d'incompétence.* — F. Van Meenen, *La contestation judiciaire des décès survenus durant la guerre de 1939-1945.* — Jurisprudence.

Jurisprudence du Port d'Anvers - vol. 1 & 2 1954.

Affrètement maritime. — Arbitrage. — Assurances maritimes. — Compétence. — Mandat. — Procédure. — Référé Commercial.

Recueil Dalloz de Doctrine de Jurisprudence et de Législation - 20e cahier - 29 mai 1954.

P.A., *L'appel par le ministère public, de toutes les ordonnances du juge d'instruction.* — G.C. *La diffamation par diffusion du contenu d'une lettre missive.* — F.G., *Imposition des mains et exercice illégal de la médecine.* — Max le Roy, *La valeur en douane des marchandises importées et le recours contre les décisions du Comité supérieur du tarif.* — Maurice Charvriër, *La possibilité, pour un Français à l'étranger, de tester en la forme privée de la loi locale.* — Robert-Martin, *Commentaire du décret du 30 septembre 1953 réglant les rapports entre bailleurs et locataires en ce qui concerne le renouvellement des baux à loyer d'immeubles ou de locaux à usage commercial, industriel ou artisanal, et de la loi du 31 décembre 1953, modifiant certaines dispositions de ce décret.*

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad